

EL GALL

QUINZENARI POLLENCI

GUILLEM CIFRE DE COLONYA

1852 — 1908

ANY I - N.º 7 - 31 OCT. A 15 NOV. - PREU 20 PTS. BUTLLETI EDITAT PER O.C.B. POLLENÇA, C/. MAJOR, 11. D.L. PM 503-79. IMPRIMEIX EDITORA BALEAR, S.A.

ALGUNS CARRERS CANVIEN DE NOM (1.ª fase)

POLLENÇA:

Plza. GENERAL FRANCO: Plaça MAJOR
Plza. CALVO SOTELO: Plaça VELLA
Plza. MERCADO NUEVO: Plaça CA LES MUNARES
Plza. JOSE ANTONIO: AVINGUDA POLLENTIA

MOLL:

Tte. CORONEL LLORENTE: PASSEIG SARALEGI
GRAL. FRUTOS: C/. FORMENTOR
C/. CORONEL LLORCA: C/ ATILIO BOVERI

SANT VICENC:

Plaza DE LA IGLESIA: PLACA DE SANT VICENC
Avda. COSTA Y LLOBERA: AVINGUDA CAVALL BERNAT
C/. Gral. GODED: C/ CALA CLARA

EL COL·LEGI DE "CA'LS FRARES" ES DIRÀ "COSTA I LLOBERA"

*Aquets i altres acord en el darrer ple municipal. —
Informació pág. 3.*

CENTENARI DE LA FUNDACIÓ A POLLENÇA DE LA INSTITUCIÓ LLIURE D'ENSENYANÇA

Enguany se compleixen cent anys de la fundació a la nostra vila de la Institució Lliure d'Ensenyança, obra d'un pedagog il·lustre, fill del nostre poble: En GUILLEM CIFRE DE COLONYA. La commemoració d'aquest centenari ens ha impulsat a una sèrie de persones a organitzar diverses actes d'homenatge, dels quals aquest número extraordinari de "EL GALL" n'és un dells.

Efectivament cent anys després, és ben hora de retre un homenatge popular a la seva memòria; cal fer l'homenatge que es mereix, perquè estimà el seu poble, perquè tengué el coratge de fer-lo créixer pels camins de l'Educació i de la Cultura.

La Comissió Organitzadora dels actes del Centenari — formada per la Caixa d'Estalvis de Colonya, la Secció de Cultura del Club Pollença, l'Obra Cultural Balear i diverses persones a títol individual— vol fer una crida, des de aquestes pàgines de "EL GALL", a tots els pollencins de naixement o d'adopció, a totes les persones interessades per l'educació i la cultura, a que acudesquin a tots els actes organitzats en homenatge a l'obra de D. Guillem Cifre de Colonya.

L'assistència als diversos actes ha d'esser un testimoni més de l'afany que tenim de recuperar tots plegats la nostra memòria col·lectiva.

LA REVOLUCIÓ MOTORÍSTICA

Qui és qui deia que les revolucions ja no eren possibles? Vet aquí, idò, com els motoristes, o "renouers" per segons qui, estan dispots a fer-la. Sembla que a més de fer renou, ara els ha pegat per les pinta-

des subversives. Au, idò endavant! Isense por, però sense fer massa renou. Com és natural ens interessaria que ens donassin els estatuts i el cau social, no sia que qualcú es vulgui apuntar a la vostra revolució.

PROGRAMA DELS ACTES

DISSABTE 3 DE NOVEMBRE A LES 8 DEL VESPRE:

Inauguració de l'exposició bibliogràfica i documental sobre la Institució Lliure d'Ensenyança i l'obra de D. Guillem Cifre de Colonya. L'exposició tindrà lloc a la Sala d'Exposicions de la Caixa d'Estalvis de Pollença, Colonya.

DIUMENGE 4 DE NOVEMBRE A LES 11 DEL MATI:

Homenatge popular en el pati del Col·legi Municipal de Batxillerat Guillem Cifre amb la realització de diversos parlaments i la inauguració d'una placa commemorativa del Centenari.

Galerías Vicens

L'ARTESANIA DE ROBES DE LENGÜES
DE POLLENÇA AMB PRESTIGI
INTERNACIONAL

CONFECCIÓ, ANTICS I OBRES D'ART

SALVADOR

LACATS
POLICROMATS
DAURATS

Philip Newman, 5 - Telèfon 530768 - POLLENÇA

Restaurante CA'N PEP

PUERTO POLLENÇA (MALLORCA) Tlf: 530010

electrica tertime

INSTALACIONES ELECTRICAS
ELECTRODOMESTICOS Y ASCENSORES

C. Monjas, 20 - Tel. 531690 - Puerto Pollensa
BARTOLOME FUSTER INACHITTI

INMOBILIARIA

Bauzá

JUAN XXIII, 9 TEL. 53 17 52
PUERTO POLLENÇA
(MALLORCA)

ENQUESTA

QUÈ OPINAU DE "EL GALL"

SONDEIG AL POBLE PER A SEBRE QUÈ PENSA I QUÈ VOL DEL SEU PERIÒDIC. LES PREGUNTES QUE PLANTEJAM SÓN LES SEGÜENTS:

- 1a.- Què trobau del preu?
- 2a.- Què demanau: més extensió, més qualitat...?
- 3a.- Trobau que li sobra qualche cosa?
- 4a.- Què li manca?
- 5a.- Quins escrits vos agraden més?
- 6a.- "El Gall", en català o en castellà?

JOAN OLIVER CERDÀ.
Estudiant, 17 anys.

- 1a.- Un poquet car.
- 2a.- Si s'ha de fer un esforç, que sigui a favor de la qualitat.
- 3a.- No li sobra res.
- 4a.- Més part informativa.
- 5a.- Les notícies i les curiositats del moment.
- 6a.- En català.

PERE TORRENS RIPOLL.
Mestre d'escola. Llicenciat per Filosofia i Lletres.
38 anys

- 1a.- Està bé.
- 2a.- Les dues coses.
- 3a, 4a, i 5a.- Trob que encara és molt prest per a donar una opinió més objectiva.
- 6a.- En català, encara que es podria admetre alguna col·laboració en castellà, si es dona el cas.

FRANCESCA LLOPART PALOU.
Feina de casa.
18 anys.

- 1a.- És barat.
- 2a.- Les dues coses, encara que trob que està bastant bé.
- 3a.- De moment no trob que hi sobri res.
- 4a.- Humor i passa-temps (jeroglífics, mots creuats...).
- 5a.- Els esdeveniments i curiositats locals.
- 6a.- En català, clar.

ISABEL MARTÍ SUAU.
Feina de casa, 76 anys

- 1a.- No és car ni barat; està bé.
- 2a.- Tant l'extensió com la qualitat estan bé, però millor si es pot superar les dues coses.
- 3a.- Les notícies que no siguin locals, o sia, que ja surten a altres periòdics.
- 4a.- Podríeu publicar algunes notes i narracions històriques o llegendàries de l'antiga Pollença.
- 5a.- Informació local, al marge de lo esportiu i polític, de la Pollença actual i passada.
- 6a.- Trob que en català.

MARTÍ VICENS ALEMANY.
Artesà, 52 anys

- 1a.- Està bé.
- 2a.- Més qualitat.
- 3a.- No velg que li sobri res.
- 4a.- El vertader contingut del poble.
- 5a.- Els que tenen relació amb la problemàtica del poble.
- 6a.- Indistintament.

MARGARIDA JOY TORRENS.
Estudiant, 17 anys

- 1a.- Està bé de preu.
- 2a.- Encara que està bé, demanaria més qualitat.
- 3a.- No hi sobra res.
- 4a.- Més informació local.
- 5a.- Els biològics.
- 6a.- En català.

UNA IDEA AQUOSA

Ara que ve l'hivern i hi ha temps de pensar, de negociar i d'executar. Ara per a poder recollir el fruit quan la calor retorni. Ara que encara tenim frescs els dies sense aigua.

De tots és conegut, i tal volta maleït, el racionament de l'aigua potable durant els mesos d'estiu. En canvi, ja no és de la llum pública el que l'Ajuntament estigui pendent de la Providència en els moments crítics de l'època estival, de manera que la pluja que banya els papers de plaça i espenya la festa és rebuda amb els braços oberts a la Casa de la Vila ja que d'aquesta manera s'eviten un bon aplec de corregudes, de prec i de mals papers.

Tota l'aigua ve de Ternelles i l'Ajuntament la té de franc quan ve de l'Algueret i de la Font de la Vila que es troba dins el torrent de Ternelles. Però en arribar l'estiu les fonts esmentades no poden atendre les necessitats mínimes i és aleshores quan l'Ajuntament compra l'aigua (a tant la tona) del pou de Ca'n Colonya. Però així i tot, sol arribar un moment en què les tres fonts no basten i és quan ve l'hora (abans no perquè un contracte ho impideix) de pregar als propietaris dels pous propers la venda de l'aigua. D'aquesta manera arriba l'escassetat, el racionament es fa insostenible i augmenta la inseguretat de poder disposar del líquid element. Per a colmo, se rumoreja que part de l'aigua destinada a utilitat pública és emprada per a fins agrícoles particulars.

Negociant amb els propietaris dels pous de la zona (Ca'n Colet, Ca'n Amer, Ca'n Juansito, Ca'n Curt, etc.) qui segurament estan disposats a vendre l'aigua, sempre que sigui d'una forma segura i equitativa, i fent les instal·lacions pertinents, en part començades, per a la conducció de l'aigua, l'escassetat passaria a l'història i fins i tot es podria evitar el racionament. No creuen vòs que valdria la pena gastar els quatre duros que implicaria la materialització de la idea per tal de tenir al poble content?

P. MARCH

PER UN "GALL" MILLOR

Contestació a la carta firmada per un pollencí publicada a U.H. No tinc interès de contradir el contingut de la carta que aquest Sr. publicà el dia 8 d'octubre, baix el nombre de "El Gall, quin desencant", malgrat respect la seva opinió.

Encara que quedi a l'anonimat, vol donar entendre (i queda ben clar) que es un simpatitzant del "Gall" ressentit.

1er.- Si vos realment estimau la continuïtat d'aquest quizenari, perquè no publicà la vostra carta dintre del mateix "Gall"? Evitant d'aquesta manera una difamació en contra i estesa per totes les Illes, i d'aquesta altra forma se discutirien els problemes del poble dintre el poble. I sàpiguen que "El Gall" publica tots els articles que els hi envien, encara que sia en contra seu.

2on.- Perquè vos, parlu en plural, durant la vostra carta, volguent fer pensar que és el poble qui parla i no sols vos?

3er.- I això no tan sols dirigint-me a vos, sinó a tots els que com vos pensen. No s'han aturat a pensar que tots els articles, no tan sols del "Gall" sinó de totes les publicacions del món, estan escrits per persones que tenen ànima i sentiments, i que quan escriuen no les poren deixar a defora?, per tant s'ha d'expressar de la mateixa forma que pensa amb tota la bona fe del món, i amb això vull dir que si desgraciadament "El Gall" no té més col·laboradors que uns quans, que ells a més de fer molta feina i no cobrar un centim, tendrien que ésser lloats, per la seva tasca encara que no estiguem d'acord amb les seves idees, tant polítiques com socials. Jo des d'aquí a totes les persones, tant si es diuen pollencins com no, que donin una mà, per tirar endavant d'aquest quizenari, que es dels pollencins, i d'aquesta forma hi haurà manco persones que critiquin i més que col·laborin, sortiran més diversitat d'idees i per consegüent d'articles, que reflexaran l'ànima i el cor dels que han escrit. D'aquesta forma tindrem un "Gall" molt millor i ens sentirem més satisfets. No vos preocupeu Sr. pollencí que els articles o suggerències que ens dugueu no seran escamotejats perquè mai no han estat, sempre que els autors sian responsables ho heu donin el seu nom.

Si realment vos preocupa el funcionament d'aquest periòdic, el convit a que passi per la redacció i escoltarem les seves suggerències.

Atentament,
A. Marquet Pascual
President interí de l'O.C.B. Pollença.

INCREMENT PERILLÓS DELS ATEMPTATS ARQUEOLÒGICS

Durante estos últimos días nos hemos enterado de un hecho muy lamentable que afecta a nuestro patrimonio histórico - Artístico - Arqueológico, etc.; como es la explotación por parte de unos desaprensivos, de diversos yacimientos arqueológicos de diferentes cuevas del término municipal de Pollença. Tenemos datos concretos, tanto en lo que afecta a las personas que lo están realizando como a los lugares que se han visto afectados.

Le (s) rogamos que como persona/entidad interesada/especializada en la materia se sirva (n) tomar las medidas oportunas a su alcance, para evitar semejante barbarie; y que no dude (n) en solicitarnos todos los datos y la colaboración que podamos ofrecerle (s).

Un afectuoso saludo:
Fdo.: Miquel Llobera
-Presidente-

IMPORTANTS ACORDS EN EL DARRER PLE MUNICIPAL

El dia 25 d'octubre se celebrà el darrer ple municipal en el qual s'aprovaren importants acords com són: el canvi de nom de carrers, batiar el Col·legi de ca'ls frares, modificació d'ordenances fiscals. Analtzarem punt per punt els temes tractats.

1er.— Proposta de subvenció al Patronat del Col·legi Municipal de BUP "Guillem Cifre de Colonya" per al curs 79-80, amb una quantia d'un milió cinc-cents mil pessetes. La proposta va ésser proposada pel Batle com a president del Patronat i aprovada per unanimitat.

2on.— Informació de la Comissió d'Hisenda sobre modificació de determinades ordenances fiscals: a) Serveis de clavegueres; b) Impost sobre increment del valor dels terrenys; c) Cementeri municipal, conducció de morts i altres serveis funeraris de caràcter municipal.

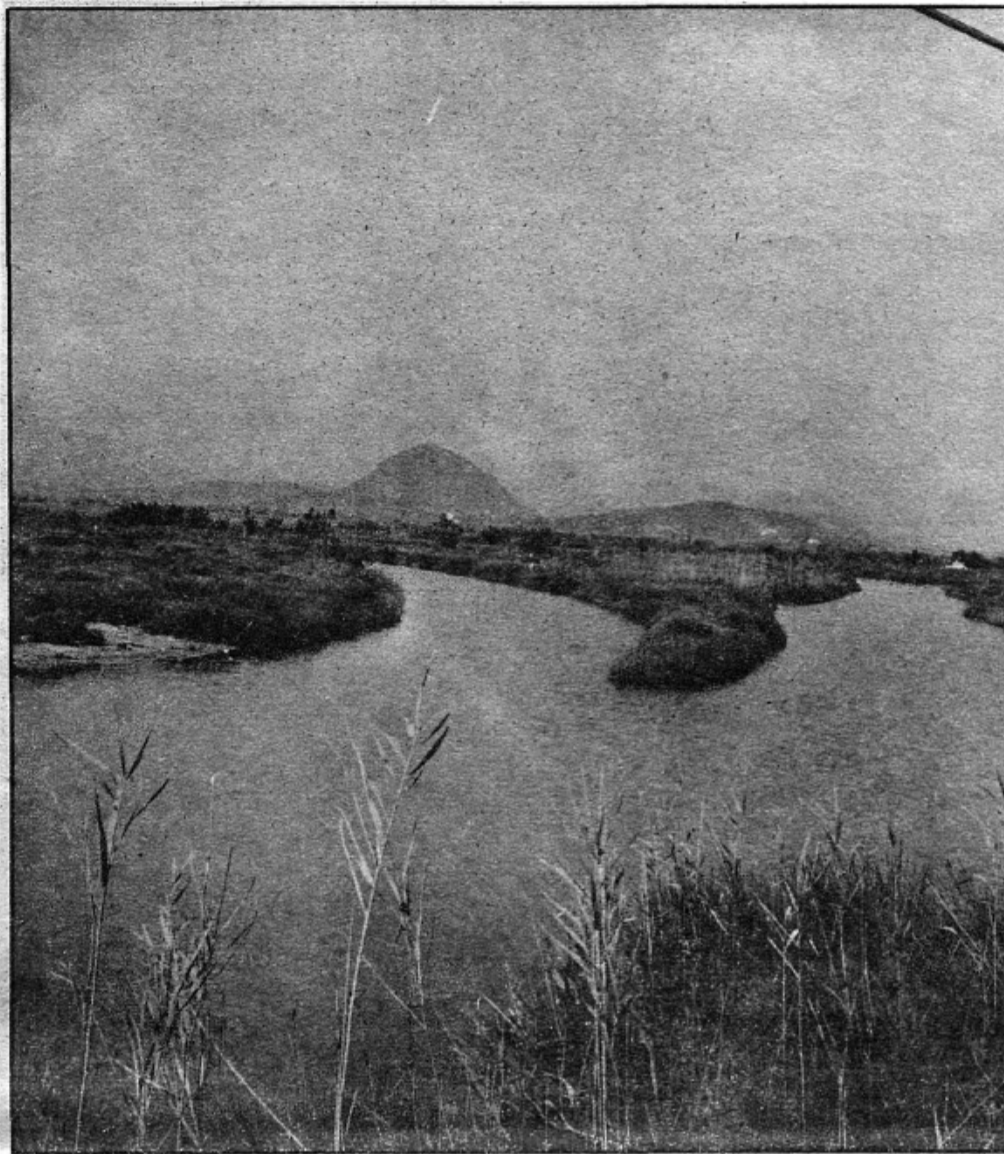
Respecte a l'increment del valor dels terrenys s'agrupà les finques segons la seva distància al centre de la vila i la importància del terreny. A Pollença van des de 625 ptes/m², a prop de plaça, fins a 110 ptes/m², a un km. del casc urbà. En el moll des de 1.500 ptes/m², a vorera de mar fins a 150 ptes/m², a zones interiors. A la Cala San Vicenç valors parells als del moll.

CÈMENTERI MUNICIPAL; des de 1965 no s'havia actualitzat els serveis municipals. Aquests serveis contemplen les següents activitats: traslladar els morts dintre i fora el terme municipal, traspessos de tombes, construcció de panteons, làpides, neteja de tombes, enterrament a la fossa comú.

Els preus d'aquests serveis seran facilitats a l'Ajuntament i entraran en vigor a partir del primer de gener de l'any 80. Abans de l'aprovació d'aquest punt hi hagué divergències d'opinions entre membres del PCIB i PSOE respecte a la ponència presentada alegant que l'augment és considerable en quant a la puja del valor dels terrenys, però posant el Sr. Rotger que s'estudia més a fons i es tornà a presentar més endavant, cosa que no va ésser tenguuda en compte. La moció s'aprovà per 10 vots a favor i 7 en contra.

3er. Moció de LA COMISSIÓ DE CULTURA PER CANVI DEL NOM DE CARRERS DE POLLENÇA, PORT I SANT VICENÇ.

El Sr. Cerdà, en nom de la Comissió de Cultura, informà que aquesta proposta era el resultat d'unes sessions de treball on s'havien tengut en compte opinions i criteris de particulars i entitats. Els criteris següents foren el de fugir dels noms propis anant cap a l'ús antic dels noms populars i com a contribució a la normalització de la llengua. Va puntualitzar que això no deixaria content a tothom però era una primera passa en quant al canvi de noms. Entre altres

Mirau atentament la foto perquè, tal volta, prest la imatge serà molt diferent. L'altre dia vingué a Correu un senyor ben plantat que parlava el castellà per a demanar l'adreça dels pollencins que tenen propietats a l'Albufereta ja que s'està parcel·lant la zona. Mal assumpte.

foren els següents:

Plaza Gral. Franco: Plaça Major.
Plaza Calvo Sotelo: Plaça Vella.
C/. Alcázar de Toledo: C/. Gerrerres.
Plaza Mercado Nuevo: Ca Les Munares.
C/. Ermitaño Torrandell: C/. Els Beguins.
Plaza José Antonio: Avinguda Pollentia.
C/. Canónigo Alzamora: Carrer del Vent.
Travesía Cecilio Metelo: C/. De la Sfinia.
Plaza Final C/. E. Torrandell: Plaça Castelló.

EL MOLL

Tte. Coronel Llorente: Passeig Saralegui.
Gral. Frutos: C/. Formentor.
C/. Gral. Mola: Passeig de Vora-Mar.
C/. Tte. Coronel Llorca: C/. Atilio Boveri.
C/. Capitán Haya: C/. Llevant.

SANT VICENÇ

Plaza de la Iglesia: Plaça de Sant Vicenç
Avenida Costa y Llobera: Avinguda Cavall Bernat.
C/. Gral. Góded: C/. Cala Clara.
C/. Gral. Mola: C/. Font de l'Estó.
C/. Juerguens: C/. del Temporal.

A l'hora de redactar aquestes notes no tenim la totalitat dels noms canviats, si ens els faciliten, els publicarem en el proper número.

Abans de l'aprovació d'aquest punt, el Sr. Llobera, fent referència a l'esperit que ha duit a canviar el nom dels carrers d'una sèrie de personatges de la nostra prop passada història, demanà que s'estudiés la problemàtica dels monuments als caiguts "por Dios y por la Patria" recomanant que es llevassin o bé que s'inclouessin els noms que no hi figuren. Se tengué en compte la proposta. El nom dels carrers va ésser votat afirmativament per la totalitat dels regidors.

4art. PROPOSTA DE NOM PER AL COL·LEGI NACIONAL MIXT D'EGB (Montisyon 35).

El nom va ésser proposat pel Sr. Bate en nom d'UCD, recomanant el de "COSTA I LLOBERA". Feu una breu explicació dels motius que l'impulsaren a fer aquesta proposta, dient que era un fill il·lustre, escriptor i poeta pollencí. S'aprovà per unanimitat.

5int. RATIFICACIÓ DE LA COMISSIÓ PERMANENT DEL 19 D'OCTUBRE SOBRE LA CONCURRÈNCIA AL PRIMER CONGRÉS DE MUNICIPIS TURÍSTICS DE BALEARS A CAPDEPERA EN REPRESENTACIÓ D'AQUEST AJUNTAMENT.

Es designaren quatre representants de l'Ajuntament per assistir a aquest congrés turístic en el que es presentaran unes quantes ponències.

6è. COMPTES GENERALS PRESSUPOSTOS 1978.

Se manetà la xifra de 68 milions dins les despeses de l'any 1978. Va ésser aprovat per majoria.

BARRERA D'OBRES MAL ILLUMINADA

La setmana passada en el carrer de Formentor (devora el celler Sant Jordi) l'Ajuntament va fer un dot enmig del carrer deixant la barrera pertinent, però sense il·luminar. Un jove que passava per allà amb moto no el va veure i se va fote una castanya que per poc no se va matar.

Hem sabut que la dita barrera feia dos dies que estava posada.

QUEIXA D'UNS VEINATS

Els veïnats del carrer del Roser Vell (i la gent que passa per allà) s'han queixat de què a la Plaça del asolellador (devora l'abeurador de sant Isidre) fa prop d'un mes que no hi ha llum. No hi ha hagut cap denou.

BALL DE PAGÈS A PLAÇA

Fa un parell de diumenges que es va fer un ball de bot a plaça que va ésser bastant concorregut. En aquest s'havien convidat balladors d'un parell de pobles, hem de dir que només es varen presentar representants d'Alcúdia, per altra banda va estar molt animat. Seria interessant que això es fes més sovint.

LA BREGA DELS PICORNELLS

La setmana passada, una dona que cercava picornells i l'amo de Ca'n Pontico es varen barrallar. El motiu de la disputa va ésser que la madona no tenia permís i enlloc de demanar-n'hi li pegà per devers les costelles una garrotada.

CURSET DE CATALÀ

El proper mes de novembre començarà un curset de català, organitzat conjuntament per l'Ajuntament, la Comissió de Cultura del Club Pollença i l'Obra Cultural Balear, sota el patrocini de l'Ajuntament. Els interessats es podran inscriure a les hores d'oficina a la Casa de la Vila. Les classes començaran dia tretze de novembre a les nou del vespre en el Col·legi "Guillem Cifre de Colonya".

CURSET DE REFLEXIÓ RELIGIOSA

Organitza l'Assemblea Parroquial.
Tema: IDENTITAT CRISTIANA, per Manuel Bauzá, professor del Centre d'Estudis Teològics de l'Església de Mallorca.

Lloc: SALÓ PARROQUIAL, Carrer Canonge Alzamora, 2 (Carreró del Vent).

Periodicitat: QUINZENAL, a les 21,30 hores.

Començarà el proper dia 1 de novembre i conclourà per Pasqua.

Informació: Parròquia de Pollença.

Obert a tothom qui vulgui revisar la seva postura de creient o que desitgi assistir-hi.

El curset vol ésser una reflexió de la nostra fe des del món d'avui

ORDRE DEL MÈRIT TURÍSTIC A DON FRANCESC ESPINAR "MESTRE PACO"

Fa pocs dies, i coincidint amb la seva jubilació, al Hotel Formentor donaren aquesta distinció a "Mestre Paco". Els 49 anys de feina al Hotel el fan mereixedor d'aquest Diploma. La notícia ha causat alegria entre els seus familiars, companys i amics. Suposam que haurà vist moltes coses i desfilar moltes persones per aquell redol que avui en dia ja fan història.

"EL GALL" PASTURA PER TOT MALLORCA

Des de l'anterior número ja tenim admiradors a molts de pobles de Mallorca. Es distribueix per tots els pobles importants i pels principals quioscos de Ciutat. Esperam així difondre el màxim la problemàtica, cultura i interessos de Pollença.

ESCOLA DE DIBUIX EN EL CLUB POLLENÇA

Els interessats per fer un curset de dibuix i pintura passin a inscriure-se i informar-se pel Club Pollença. El professor encarregat de donar les classes serà el conegut pintor pollencí Joan Bennàssar. Les classes es donaran dos cops a la setmana (pel vespre) i duraran dues hores.

POU ARTESIA A POLLENÇA

L'altre dia un parell d'hores abans de voler abandonar la tasque i haguert arribat a una fondari de més de 200 mts. a la fi brolla l'aigua, que sortí per sobre el nivell de terra. Es un fet poc corrent a les nostres latituds. L'osmentat pou es troba per devora "Ca'n Porque".

FALSA ALARMA A UN BANC DE PLAÇA

Hi havia un cotxe aturat sense cap marxa posada ni freno de mà que degut a causes desconegudes va voler donar una volta per plaça i no tengué altra idea que anar a tocar a les portes del banc de Plaça i en aquell moment es va accionar l'alarma. Amb un no res anaren compareixent els banquers del dit banc essent els serenos els darrers en compareixe, l'arribada dels quals fou molt aplaudida pel nombros públic que s'havia concentrat davant el Club. Però l'alarma seguí sonant fins que intervingué el tècnic Joan Servera.

L'ANIMADA RONDALLA DE LA NIT DE LES VERGES

Els foguerons, els carnivals, el ball de tot i moltes més, són manifestacions autènticament populars perquè surten de l'espontaneïtat del poble i tenen uns orígens ancestrals semblant que fins i tot formen part del nostre còdi genètic. Però els medis de comunicació massius i atractius, televisius i revístics, estandaritzen i nacionalitzen el comportament de les persones. Lo important és repartir la moda passotista de Madrid per tot Espanya, fer el màxim d'importacions "made in USA" i dir amén als nous reis d'Europa, sempre a costa dels pobres, per tal de donar una imatge "very gratta" a D. Lleó. Però tot això, important per a qui? Hi ha gent qui no demana tant. Li basta poder fer feina i menjar, viure tranquils i divertir-se i fer bulla

com sempre ho han fet. I aquest esperit tan pollencí, que pareixia sepultat, ha cobrat nova força. Ballar per ballar i tocar per tocar, quan es vulgui i on es vulgui, sense donatius ni mamballetes, tant sols perquè el cor ho mana. Tal com es fa fer fa un parell de diumenges damunt plaça. I el següent també. I aquest dissabte passat, què les verges feien festa, també. Moltes famílies celebraren el dia fent bunyolades i trient el vi de país. Sí, dins moltes de cases i havia bulla. Però cadascú a lo seu, les portes tancades. Res de sortir al carrer. Vet aquí, però, com moltes d'aquestes famílies abstrertes, ja la botella i el ribell fets abaix, sentiren una dolça melodia que feia aturar el rovegar i el beure, i feia sortir la gent al portal o a la fi-

nestra i feia dir: "Entrau, entrau! Menjau i beveu!". I entraven els sonadors amb la riella ampla i el nas vermell, més falaguers que les llebres. Eren En Jordi, En Toni i En Joan Cladera (una família plena de bons tocadors), En Josep Cerdà, En Jaume Llompart, En Toni Fornés, En Teo Criado i En Martí Camponar. S'hi posaren prest, el sol post, i anaren a més de vint i cinc bandes. Gratant les guitarres i les bandúrries, ramenant les panderetes i donant-li a la veu. I així tot el vespre fins molt tard. Un vespre que hagués estat apagat i silenciós si un grup de pollencins (grans i petits) no haguessin sortit al carrer per a recordar-nos amb les seves cançons aquesta festa tan fresca.

P. MARCH

PROBLEMÀTICA DE LA DEPURADORA

Degut als mals olors i a la poca neteja de les aigües abocades per la depuradora, i les nombroses molèsties produïdes al veïnat; un grup de veïns sol·licità l'inspecció per part d'un expert en aquest tipus d'instal·lacions: el Sr. Degremont. Com a resultat de dita inspecció es pogueren comprovar nombroses anomalies, la major part d'elles per a us indegut de les instal·lacions, altres relatius a modificacions fetes posteriorment a la seva construcció i que disminuïen l'efectivitat de l'instal·lació, i a més, absències de materials que la deterioren i no hi són. Per últim, dit expert aconsellà l'introducció d'algunes millores de baix cost que podrien millorar el tractament. Passem a detallar quelcunes de les anomalies.

1.- El sistema pneumàtic de desaranització no s'utilitza a recança d'estar en perfecte estat d'us, i es fa manualment.

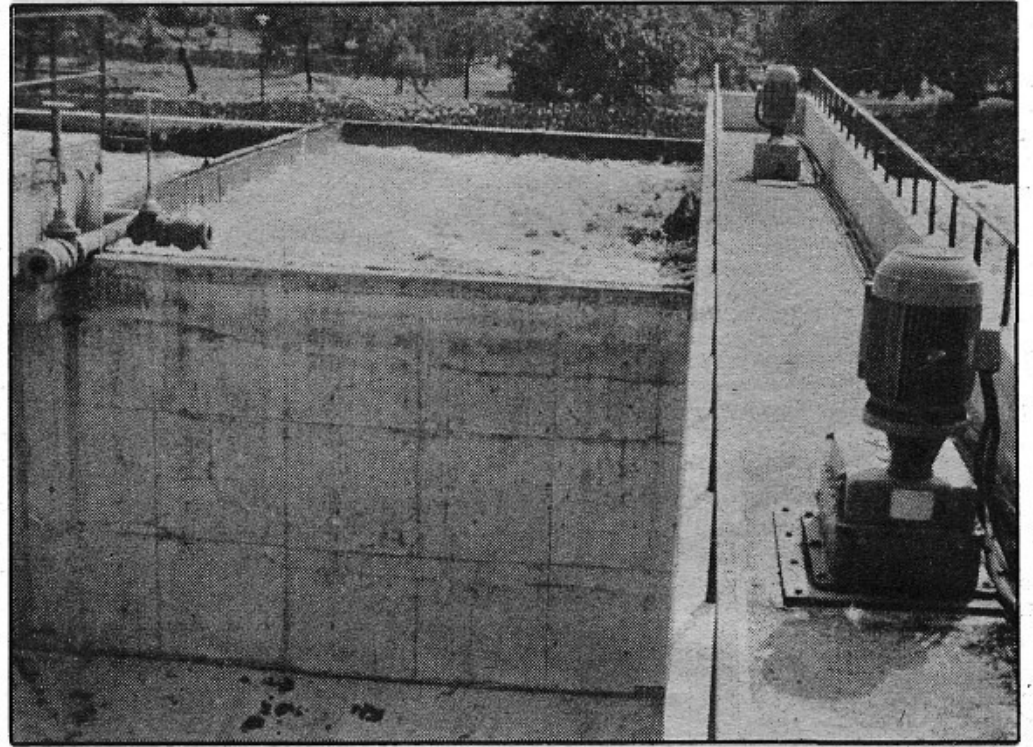
2.- Les trampetes de sortida d'impureses està desconnectat i es fa manualment.

3.- Falta el medidor de volum d'entrada d'aigües brutes, per lo que l'activitat del motor es té que calcular a ull de bon gallater.

4.- Falten les tanques de gas cloro, per el que la desinfecció final de les aigües tractades no s'efectua.

5.- Es segueixen utilitzant solsament els motors petits auxiliars a pesar d'estar en temporada de màxima aportació d'aigües, i d'haver-se empalmat ja les aigües de Pollença, els quals son insuficients per un degut al tractament i a més s'espantellen per sobre utilització.

6.- S'han practicat uns fo-

rats en la part superior de la decantadora amb lo que disminueix gradualment el seu rendiment.

7.- Les turbines d'aireació estan degradades per la dolenta graduació d'altura, per el que deuen esser substituïdes i regulades per a el seu bon rendiment.

8.- Es tenen que reintegrar les gravetes dels secadors, de sortida.

9.- En els sacadors subsisteix un nivell d'aigües que deuria esser absorbit i reciclat, cosa que se suposa que no es fa a recança d'estar previst en el pro-

jecte. Això fa que els secadors estiguin convertits en un criador de larves i cucs, en lloc de complir amb la seva funció.

10.- En els secadors es tracten un promitx de 20 tones de sortides, en lo que s'allarga en molts dies el cicle de secat. Es consellà, per lo tant, subdividir dits secadors, amb el que s'aconseguiria un cicle de secat d'uns 3 dies, el que evitaria quasi totalment la producció de les larves, cucs, així com la producció pestilent.

Per part del veïnat, s'estàn realitzant les pertinents accions

per a depurar responsabilitats, tant a les autoritats responsables, com a les tècnics encarregats. Esperem que s'aconsegueixi amb això una utilització adequada d'unes instal·lacions tan costoses, i evitar les possibles epidèmies a les que estem tots exposats, gràcies a l'irresponsable utilització de la depuradora.

Es desaconsellà l'anàlisi de les aigües tractades, ja que amb una simple inspecció per lupa demostra la gran contaminació d'aquestes.

Antònia Vicenç i Cifre

XERRADA AMB MARTÍ VILA, ENGINYER ENCARREGAT DE LA DEPURADORA

- *Quan es va rebre la planta depuradora per a l'ajuntament, ja tenia defectes de funcionament i planificació*
- *La solució perquè no faci olor és que els 3.000.000 de litres diaris que es llançan al torrent s'utilitzin per a regar*

Llegint l'article publicat a U.H. el 15 de setembre, en el que es fa referència als problemes importants de la depuradora de Pollença.

Per aclarir uns quants aspectes d'aquesta informació hem parlat amb l'enginyer pollencí Martí Vila, encarregat del seu funcionament. El Sr. Vila es diplomà amb aigües pel Consell Superior d'Investigacions Científiques, diplomà en depuració per el C.I.F.C.A., ha col·laborat en el muntatge de la depuradora de Peguera. Realitzà el projecte i dirigí les obres de les depuradores de Cala Santanyí i Porto Cristo Novo. Ha realitzat els projectes de sanatjament de Búger i Montuiri. Ha realitzat projectes complets de sanatjament de Puigpunyent i Colònia de Sant Pere. Te encarregat els projectes de les depuradores de Binissalem i Artà.

—SEGONS ES DIU A L'ESMENTAT ARTICLE, ES VA SOLICITAR UNA INSPECCIO PER UN EXPERT AMB AQUESTA MATERIA, EL SR. DEGREMONT; QUE EN SAP DE TOT AIXO?

—No en sé res d'aquesta visita. Si realment es tracta del Sr. Degremont, autor del llibre "Manual Tècnic de l'aigua" entre altres i una de les primeres autoritats mundials en materia de tractament d'aigües, hem sap molt de greu que no hem donassin l'oportunitat de conèixer-lo i escoltar les seves suggerències.

—LI COMUNICAREN ELS RESULTATS O LI CONSULTAREN LES OPINIONS PER CONTESTAR-LOS ABANS DE PUBLICAR-LES?

—No hem comunicaren cap resultat, l'article de U.H. diu que donà unes suggerències, no sé a qui les donà.

—Analltzem unes quantes suposades anomalies que es citen a l'informe:

—PERQUE NO S'EMPLEA EL SISTEMA NEUMATIC DE DESARANITZACIO I ES FA MANUALMENT?

—La construcció de la depuradora corré a càrreg de la casa Degremont. Una vegada a punt de funcionar, arribà un tècnic per fer les proves de la planta. En aquestes proves no es conseguí el funcionament del sistema pneumàtic de desaranització. Després d'uns llargs i freqüents contactes amb la casa central, no foren capaços de fer funcionar l'aparell. La recepció definitiva d'aquesta planta per l'Ajuntament es va fer amb la clausula de que dit aparell no funcionava. Des de fa tres anys no ha funcionat mai, es a dir, que l'informe no es correcte, ja que com diu l'article, està "en perfecte estado de uso" — degut a que està desmuntat.

—COM ES CALCULA EL VOLUM D'ENTRADA D'AIGUA?

—El sistema muntat originalment es per impuls diferencial d'aire comprimit. Un sistema molt bo per aigües netes, però per a les brutes es millor el sistema de boca, degut a que aquell ens contabilitzava més aigua de la que entrava degut a unes sedimentacions que es

produïxen. Aquest aparell s'empenyà... l'enviaren a Madrid, hem digueren que era necessari un de nou que valla unes 150.000 pessetes. Informat d'això l'Ajuntament, varem desistir de comprar aquest aparell.

—ES VERITAT QUE L'AIGUA SURT SENSE DESINFECTAR?

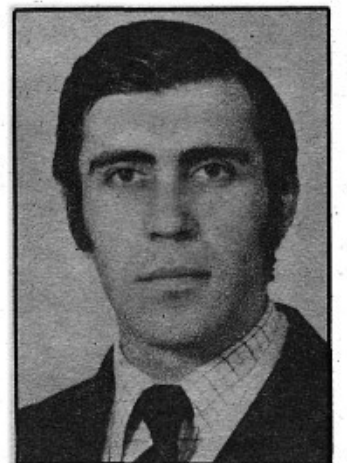
—El sistema de desinfecció es fa per cloració, amb una dosis de 5 p.p.m. de Cloro gas, comprovant amb ortotolidina que queda cloro residual quant surt cap a l'emisari. Això vol dir que les aigües estan ben desinfectades. Ha vegades a Mallorca s'han quedat sense cloro degut a problemes de transport, encara que en molt poques ocasions. Una solució seria tenir 5 empelles de reserva o comprar "containers" de 500 kg., ja que l'instal·lació està preparada per això.

—PERQUE S'UTILITZEN TANT SOLS ELS MOTORS AUXILIARS A PLENA TEMPORADA, COM DIU L'INFORME, I NO DONA ABAST PER A TRACTAR TOTA L'AIGUA?

—Els motors auxiliars no existeixen, els que hi ha no basten. Quant les aigües de Pollença varen arribar a la depuradora es va augmentar amb uns centímetres la cota del nivell dels dipòsits d'activació passant a pujar d'emperatge dels motors, el que provocava continues cremades dels mateixos. Per això es decidí rebalçar el nivell d'aigua perquè els motors funcionaven al seu rendiment nominal, el que provoca una falta d'aireació. Es per això que es necessari augmentar la potència dels motors.

—LA SORTIDA D'IMPURESES ESTA DESCONNECTAT?

—Hem sap greu no haver assistit i poder escoltar al Sr. Degremont per assimilar aquestes incongruències que de segur entre dos tècnics haguessin estat més positiu que discutir o intercanviar opinions amb banques o

mises que no entenen de segons quines coses.

—QUINES SOLUCIONS DONARIA A AQUESTS PROBLEMES?

—En el principi de l'article de U.H. es diu que uns veïnats estaven preocupats per les fermentacions. Si un aigua està molt temps envasada entra en fermentació produint metano i sulfúric donant mals olors. Per tant la solució es fer que circuli. S'ha de fer una xarxa de regadiu que aprofiti els 3.000 metres cúbics diaris que es llencen al torrent.

Està comprovat que aquesta solució és la millor ecològicament i al mateix temps favoreix l'agricultura degut a la gran quantitat de fosfats i nitrats que contenen aquestes aigües. Si aquestes aigües es filtren dintre el torrent hi ha molt de perill de contaminar els pous dels veïnats, mentres que si s'emploen per a regar les plantes absorbeixen aquestes sals tancant el cicle ecològic.

TOMEU PAYERAS

Luis Megia, S.A.

Valdepeñas

Maria Molina n.º 1
Tels.: 261 51 29 - 261 52 39 - 261 53 43 - 261 53 66
Madrid 6 - España

España

Antonio Fuster Bonnin

JEFE DE VENTAS

Miguel Costa, 37 Pollensa Mallorca
Tel. 531821

Banco Español de Crédito

BANESTO

POLLENÇA

Se complace en comunicar a sus clientes, amigos y público en general, la recién apertura de su nueva oficina en C/. MIGUEL COSTA Y LLOBERA, 11. TEL. 531012 donde atenderá toda clase de operaciones bancarias.

MONTAJES ACERO INOXIDABLE
SOLDADURA ARGON
REPARACIONES MECANICAS

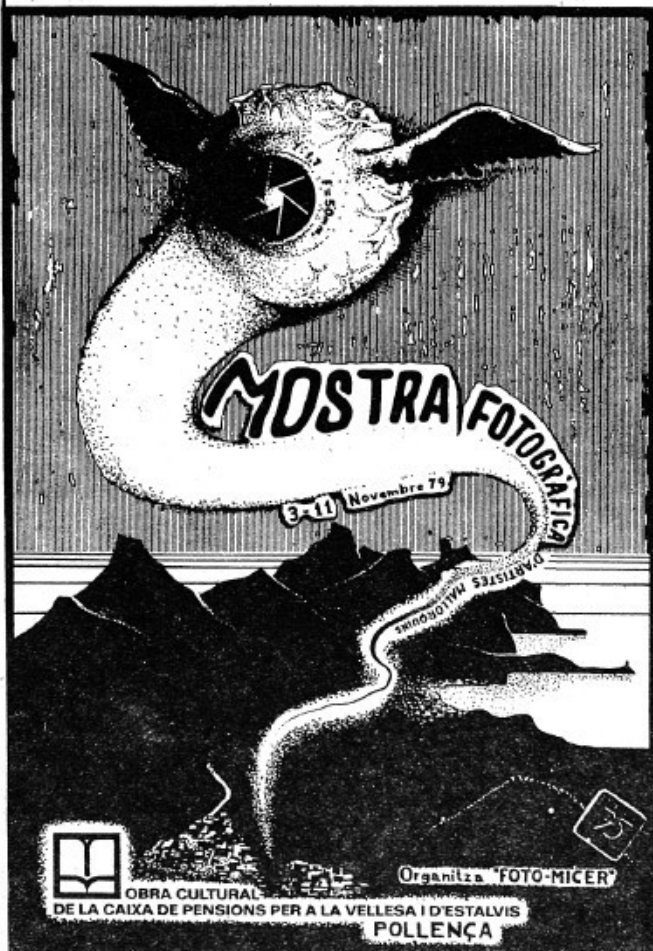

Náutica Pollensa

Via Argentina, 4

POLLENÇA

Inauguració: dia 3 novembre
a la Casa de Cultura de "La Caixa"

GUILLEM CIFRE DE COLONYA

L'assaig biogràfic de 1970

Per Francesc Bonnín

L'any 1970 se va publicar un llibre en castellà titolat GUILLERMO CIFRE DE COLONIA amb el subtítol de ENSAYO BIOGRÁFICO a les premses de la Impremta Alfa, de Ciutat, amb un pròleg del poeta i escriptor pollencí Miquel Bota Totxo.

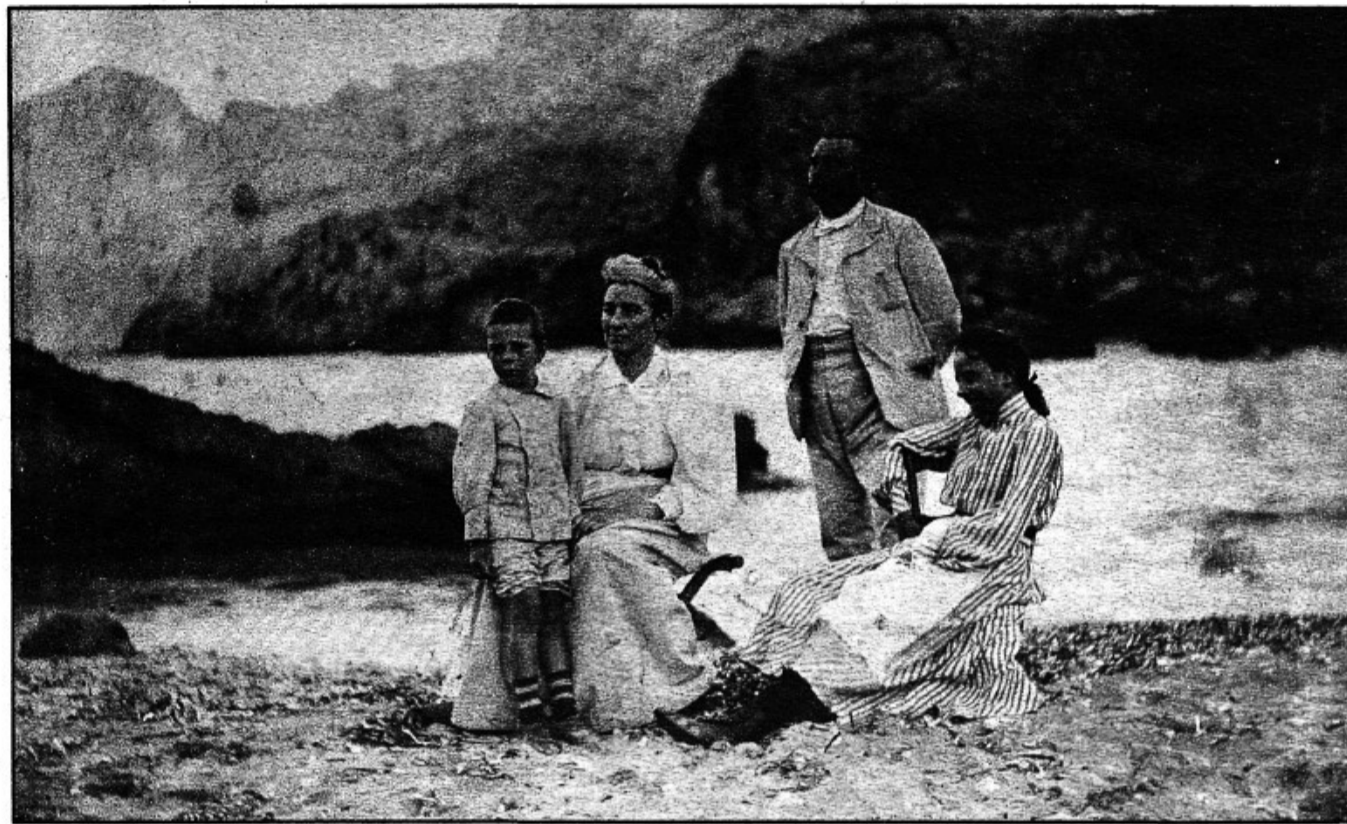
Com era obligat en aquell temps, passà per la censura oficial sense que tathàs ni una sola paraula ni canviàs ni una sola coma malgrat que els conceptes KRAUS-SISME i INSTITUCIÓ LLIURE D'ENSENYANÇA no contaven amb la simpatia del poder governant.

L'autor va comentar algunes voltes en tertúlies amicals que el va escriure amb certes dificultats, amb vent de proa, amb algunes dades que per correspondència epistolar rebia de la filla major, N'Antònia que viu a Rosario (Argentina) i d'En Guillem, el fill segon, resident a Seaside (E.U.A.) i sobretot i especialment amb testimonis verbals recollits a força d'anys i de paciència, de ex deixebles, ja morts avui en sa totalitat, que, cal dir-ho en justícia, adoraven la memòria del mestre.

Se queixava l'autor que no havia tengut al seu abast ni quaderns de viatges, excepte una llibreteta d'un viatge a Alemanya amb sa muller i filla, ni l'epistolari que, forçosament, havia d'esser valuósíssim per el relleu històric nacional dels personatges amb els quals se comunicava i afegia que quan el biògraf disposa de l'epistolari o d'un diari íntim del biografat s'estableix una espècie de lluminós corrent psíquic entre aquest i son biògraf qui arriba a conèixer les arrugues més íntimes de l'ànima del personatge estudiat.

L'autor, per altra part, se desesperava al pensar que el contingut de dues maletes, de papers, cartes i quaderns, fou cremat inconscientment sense pensar evidentment, fa seixanta anys, el valor històric documental que haurien tengut anys a venir.

Hi escauria ara copiar dos paràgrafs d'un escrit que l'autor publicà l'any següent del llibre a Diario de Mallorca del 10 de febrer, sobre el

tema que comentam:

"Me veo en la obligación de manifestar que no tuve acceso a su epistolario, que debió ser valiosísimo por las personas de categoría histórico nacional con las que se comunicaba, ni a ningún documento de carácter personal. Que el ensayo hubo de ser compuesto, con múltiples dificultades, con testimonios verbales pacientemente recogidos durante cinco o seis años entre sus familiares y ex alumnos (ya fallecidos todos en la actualidad), que ninguna circunstancia obstaculizante influyó sobre mí y que escribí sin ambages ni concesiones de ningún género, todo cuanto dato pude recopilar".

"Por otra parte, el libro lleva el subtítulo de ENSAYO en vez de BIOGRÁFICO porque estoy plenamente convencido que, en el correr del tiempo (1), nuevos detalles, anécdotas y datos sobre su persona y actuación pedagógica y social vendrán a completar el conocimiento de la obra y personalidad del biografado".

Cal dir, a més, que els documents d'arxiu donen a

l'investigador la tranquil·litat de lo segur, lo exacte, lo històric, lo incontrovertible a recer de subjectivismes personals.

Algun treball d'arxiu n'hi ha en el llibre que comentam, per exemple, el testament atorgat per D. Guillem Cifre de Colònia i O'Ryan el 26 d'abril de 1854 nomenant hereu universal al nin Guillem Coll Cifre i en cas de premoriència al germà Toni Coll Cifre. Aleshores el nin Guillem tenia dos anys, dos mesos i onze dies i el nin Toni, son germanet, tres mesos i sis dies (2).

Els imposa l'obligació

d'estudiar una carrera, a ser possible, universitària, i nomenar-se Cifre de Colònia el qui sia l'hereu de terres i vivendes urbanes.

Dels 19 paràgrafs del testament esmentat n'inserirem un no més i molt extractat, com a testimoni de la gran transformació que havia d'operar sobre el nin Guillem Coll Cifre:

"... instituyo por mi único y universal heredero a Guillermo Coll, hijo de los citados Guillermo y Antonia Cifre y si el instituido no fuese mi heredero le sustituya su hermano Antonio Coll... ni uno ni otro de di-

chos hermanos podrán entrar, en su caso respectivo, a poseer mi hacienda hasta que tengan una facultad (que para Guillermo desearia fuera la abogacía) u otra carrera o profesión que exija estudios previos, pues mi anhelo es hacer de ambos dos personas útiles a la sociedad... Impongo al que sea heredero mío y a sus herederos o sucesores la obligación de llamarse Cifre de Colònia".

I naturalment també algun treball de biblioteca, d'estudi sobre la filosofia kraussista i la famosa Institución Libre de Enseñanza

genèric de "Apuntes para una pedagogía subterránea" a on parla de D. Guillem i de l'Escola de Colònia.

Perdoni el lector aquesta llarga nota a peu de plana però convé quedi constància escrita de lo publicat sobre el filàntrop pollencí.

(2) - Els qui han vist gravat 1848 al monument de D. Guillem a l'Escola de Colònia com a data de naixement o hagin llegit l'assaig biogràfic trobaran en aquest escrit d'avui una incongruència. En efecte, és ver, els que encarregaren el monument veran al Llibre de Batismes que el 22 d'abril de 1848 va néixer un nin, Guillem Coll Cifre, batiat per el vicari D. Ramon Bosch, però aquest ninet va morir als 15 mesos. Més tard, va néixer dels mateixos pares, un altre Guillem que, més endavant, se nomenaria Cifre de Colònia.

La data del monument influí sobre l'autor de l'assaig que cometé el mateix error.

D'aquest tema, d'aquesta diferència de quatre anys, en parlarem amb temps i lleguda, exhaustivament, en una altra ocasió.

Acta de fundació

Acta del proyecto de fundar en esta Villa una Institución de enseñanza.

En la Villa de Pollensa día 10. de Noviembre de 1879 se reúnen en el comedor de la casa del Sr. D. Guillermo Cifre, antes Coll, los Sres. D. Juan Albis y Bennassar, D. Juan Segura y Miró, D. Jaime Cortés y Forteza, D. José Guiraud y Rotger, D. Juan Gelabert y Vicens, D. Juan Albertí y Cerdá, D. Pedro Aloy y Llobera (este señor no asistió en persona, pero está conforme con lo que se resuelva), D. Miguel Llobera Ayartell (este señor ha estado conforme con lo acordado, pero luego de pasado un día ya no volvió a aparecer y se desentendió de todo) y D. Nicolás de Castro y Porto, actuando como Secretario.

Siendo a las tres de la tarde el Sr. Cifre

antes Coll, manifestó cuál era el objeto de aquella reunión, poniendo de relieve la necesidad de crear una Institución de Enseñanza, en vista del abandono en que se hallaban sumidas las clases trabajadoras, y entregadas a la explotación que seguramente efectúan sobre su ignorancia las personas que todos conocemos. Expuso las ventajas inmensas que reportaría, andando el tiempo, la mayor ilustración del obrero, pues que dejaría de ser el autómatas de quien no tiene otra mira ni modo de ser que el abuso de su falta de luz.

Habló luego el Sr. Albis en el mismo sentido y puesto que todos los seres, presentes estaban en un todo conformes se pasó a la discusión de bases para su creación.

Después de manifestar cada señor su

parecer, vino en resolverse que D. Guillermo comprara anticipadamente lo más necesario para dar comienzo en las habitaciones del patio de su casa Calle de Mallorca, el día 15 del mes actual, y que despues se repartiría el gasto entre los presentes.

Se acordó que la escuela fuera por ahora nocturna, concluyendo a la queda, y que solo fuera para los trabajadores que no les sea posible asistir de día a ninguna escuela. Que la edad de admisión sea de 10 años en adelante. Que los profesores lo sean D. Guillermo Cifre antes Coll, D. Juan Albis y Bennassar, D. Nicolás de Castro y Porto, D. Jaime Cortés y Forteza, D. José Guiraud y Rotger y D. Jorge Albis y Rotger.

Quedando encargado D. Guillermo en

unión de los demás Profesores de la adquisición del material más preciso, y habiendo acordado tambien se admitan toda clase de donativos, se levanto la sesión.

Nicolás de Castro (firmado y rubricado).

El día catorce de Noviembre de 1879 se hizo el reparto de la cantidad gastada en el material de la escuela para dar comienzo, cuya cantidad ascendió a 333 pesetas y 70 céntimos, que se repartieron entre los señores socios fundadores D. Guillermo Cifre antes Coll, D. Juan Albis y Bennassar, D. Juan Segura y Miró, D. Juan Gelabert y Vicens, D. Juan Albertí y Cerdá y D. Pedro Aloy y Llobera.

Nicolás de Castro (firmado y rubricado).

Guillem Cifre i la seva família en el pati de la seva casa del carrer Mallorca.

Després de l'amnistia, la recuperació

Per Antoni J. Colom
Gabriel Janer Manila

Fa prop de tres anys, era el 23 de setembre de 1976, que amb motiu del Centenari de la "Institución Libre de Enseñanza" de Madrid —a la qual l'il·lustre pollencí del que avui feim memòria va estar tan lligat— vingüem a Pollença per a pronunciar-hi una conferència a dues veus sobre la figura i l'obra pedagògica de Guillem Cifre de Colonya.

Mig any després tornàrem a aquesta vila per presentar-hi el llibre que En Toni Colom i En Francesc Díaz de Castro havien escrit sobre la pedagogia krausista de Guillem Cifre, sobretot, sobre la concepció alliberadora que tingué de l'educació i la fe en les possibilitats revulsives de la cultura.

En aquella primera ocasió, parlar públicament a Po-

llença de la figura de Guillem Cifre de Colonya va ser una experiència inoblidable. Palparem, no amb el tacte però sí amb la mirada, una inquietud ben noble per part dels pollencins: la voluntat de recuperar una figura capital de la nostra cultura que hom havia tingut sistemàticament marginada. El per què de la marginació no és mal d'escatir, i en ocasió de la nostra segona vinguda tinguérem l'oportunitat de plantejar el problema públicament. Don Francesc Serra de Gaieta, que ha investigat les relacions del mestre de Colonya amb el poeta Miquel Costa i Llobera —relacions de joventut, cal advertir-ho—, s'aixecà enmig de la gent i explicà clar i llampant el per què d'aquesta marginació tan injusta. Digué, aquell horabaixa del 7 de juliol de 1977: "No li per-

donaven que fos un home virtuós i bo, un home honest i laic, amb un respecte profundíssim vers la religió i les creences dels altres, un respecte que li negaren sempre a ell i a la seva obra".

Es tractava, per tant, d'una marginació volguda, d'un rebuig ben programat, gairebé del joc de l'estructura que pretén oblidar-se d'allò que no vol veure a força d'amagar el cap sota les ales i d'aclarar els ulls.

Però en aquella primera ocasió de la nostra vinguda tinguérem l'oportunitat de clamar per a que la memòria de Guillem Cifre fos definitivament amnistiada. És evident que el poble ho desitjava de tot cor i aquell mateix vespre es replegaren una bona quantitat de firmes —gent espontània que acudia a firmar generosament,

noblement—, amb la finalitat de demanar la proclamació de fill il·lustre de Pollença per a la persona del mestre de Colonya.

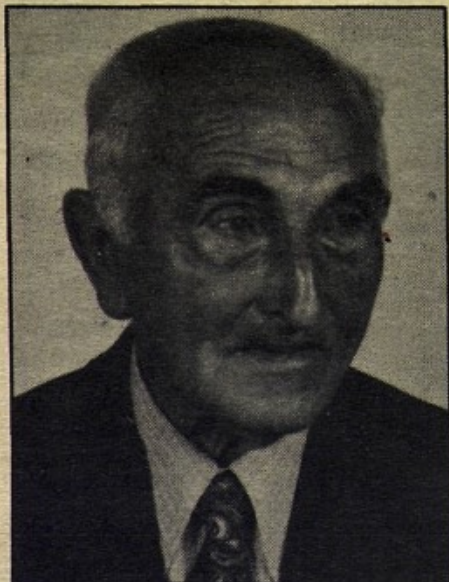
La veu del poble, el bon desig del poble, trobà acollida i En Guillem Cifre és avui fill il·lustre d'aquesta vila. Però és evident que això no basta. Els pobles no recuperen la memòria a força de penjar un retrat dels seus homes principals a la paret d'una de les sales de les cases consistorials, o posant una placa a la façana de la casa on nasqueren, o fent una festa amb discursos, i murta, i banderes. La memòria dels homes que estimem el poble i foren els seus bons amics —sortós el poble, adverteix el llibre de l'Eclesiàstic, que troba bons amics que l'estimen— només pot recuperar-se des d'una

única perspectiva: en el fet d'assumir plenament, responsablement, allò que ells defensaren, allò pel que patiren persecució. No li hem fet justícia a En Guillem Cifre, declarant pomposament la seva condició d'il·lustre. De fet, ja ho era ben il·lustre abans de la declaració pública. Es tracta, doncs, de recuperar tot quant de vàlid per al futur del nostre poble hi pot haver en les seves ensenyances.

En aquella conferència del mes de desembre de 1976, senyalàrem les característiques essencials de la seva pedagogia, que coincideixen generalment, amb la pedagogia dels institucionistes: "Entre les proposicions de la seva pedagogia, hi ha una sèrie de principis pedagògics pels quals, avui, dissortadament, encara bata-

llam: l'educació integral, l'ensenyament intuïtiu, el valor de l'espontaneïtat, la coeducació, el desenvolupament de la sensibilitat artística, el paper formatiu del joc, el contacte amb la naturalesa, són encara les aspiracions de la pedagogia més generosa".

Recuperar En Guillem Cifre de Colonya és, sobretot, amnistiar el seu projecte educatiu i ja sabeu que, moltes vegades, l'amnistia és solament aquell acte a través del qual els poderosos solen perdonar-se els seus propis errors. En un temps tan conflictiu com el nostre, tan ple d'ambicions i d'egoïsmes, l'honestat del mestre de Colonya i el seu respecte infinit per la persona humana, pot ser encara un projecte, un afany col·lectiu i, sobretot, un exemple que cal recuperar definitivament.

Unes paraules de Joan Cifre de Colonya

Al curs 1974-75 una sèrie d'estudiants pollencins de Magisteri realitzaren una investigació sobre l'educació a Pollença i al Moll. Una part del treball està dedicat a D. Guillem Cifre de Colonya i la Institució Lliure d'Ensenyança. En funció d'aquest apartat es realitzà una entrevista a un deixeble de la Institució: Joan Cifre de Colonya, qui comptava en el moment d'entrevistar-lo amb 83 anys. En el present article ens limitam a transcriure les paraules que va dir, intentant agrupar-les entorn d'una sèrie de preguntes temàtiques:

—QUINA IMATGE SE TENIA DE D. GUILLEM A POLLENÇA?

A D. Guillem el respectaven molt com a persona, però no li acceptaven les seves idees.

La gent rica li era contrària. Malgrat tot, ell respectava les idees dels altres. A les seves classes no se parlava ni de religió ni de política.

—COM EREN LES CLASSES DE L'ESCOLA DE COLONYA?

Hi havia tres classes amb uns 82 alumnes. A l'escola s'hi podia entrar a qualsevol edat. D. Guillem no volia que se pegés a ningú dins l'escola. A les classes de la nit hi anava més gent; els alumnes estaven agrupats segons el que sabien.

—COBRAVA D. GUILLEM PER LES CLASSES QUE FEIA?

D. Guillem no cobrava res per donar les classes. Tot el seu treball fou desinteressat.

Avis

Els qui vulguin col·laborar a l'exposició d'articles, fotos, documents, cartes, etc., que facin referència a D. Guillem Cifre o a l'Institució Lliure d'ensenyança, pregam que es posin en contacte lo abans possible amb la Caixa de Colonya.

Agraïment

Agraïm la col·laboració de la Caixa de Colonya que ha fet possible l'edició d'aquest número de dotze pàgines.

Una obra i unes idees que encara perduren

Un grup d'amics i deixebles, un dia d'excursió al Puig Pollença. A primera línia (segon a mà esquerra) D. Guillem.

Estam vivint un temps de recuperació de signes, de figures, d'institucions..., de trossos de la nostra oblidada i desconeguda història. I per això cal parlar de totes aquelles persones i institucions que han tengut un paper molt important dins el nostre recent esdeveniment històric i que per tant ens és necessari redescobrir i recobrar. Però aquest recobriment no ha d'implicar el fet de ressuscitar morts ni d'aixecar mòbies ja fossilitzades pel decurs del temps. Tampoc se tracta de mitificar personatges o institucions ni d'eleva-los a una categoria que no les correspon. Se tracta simplement de redescobrir tot el que de viu hi ha dins el nostre passat, que ens ajudi a comprendre el nostre present i a construir el nostre futur.

I és dins aquesta perspectiva on cal situar la figura i l'obra de D. Guillem Cifre de Colonya, i per tant els diversos actes que en relació al Centenari de la creació a Pollença de la Institució Lliure d'Ensenyança s'estan realitzant. Hem de "desenterrar els valors d'en Cifre de Colonya soterrats i amagats durant massa temps amb els seus ossos", perquè de qualque manera formen part del nostre present. Se tracta, en definitiva, de fer un homenatge a un home, l'obra del qual encara té una vivesa i una actualitat.

Es veritat que a la història no le fan els individus ni tan sols una classe social concreta; la fa tot el poble en la seva lluita per aconseguir nous camins i espais de justícia, de llibertat, de dignitat, de solidaritat i de democràcia. Però és per aquesta raó, perquè a la història la fan els pobles com a col·lectivitat, que cal reivindicar la figura d'en Cifre de Colonya que, com a intel·lectual compromès va dirigir els seus esforços i els seus recursos a l'emancipació de la

classe treballadora en la seva lluita contra el caciquisme i l'explotació, i a l'elevació del nivell cultural del seu poble, abocat dins l'ignorància, la incultura i l'analfabetisme. Necessitam reivindicar la figura de D. Guillem que —com varen dir Antoni Colom i Gabriel Janer Manilla en una emotiva i interessant conferència en el Club Pollença pel desembre de 1976— "esdevé un argument i un exemple en la lluita per la dignitat i per la llibertat humana contra

l'opressió d'una classe per l'altra". Necessitam reivindicar l'home que va ésser D. Guillem amb els seus valors i virtuts, però també amb els seus problemes i defectes.

No podríem qualificar, en aquest sentit, de positiva, sinó de tot lo contrari, la seva tasca en relació a la nostra llengua, en uns moments històrics en que aquesta començava a despertar i començava a sorgir el "regionalisme". Efectivament ni la seva formació ni els am-

ients que va freqüentar, l'indugueren a utilitzar i a potenciar el català, la llengua del seu poble. Però, malgrat tot, la seva actitud en relació a ella és de respecte, reconeixement i dignificació. Recordem sinó el seu comportament —que ens compta D. Francesc Serra de Gayeta— quan a 1900 l'Ajuntament de Pollença acordà declarar a Miquel Costa i Llobera, Fill Il·lustre de Pollença; així es proposà dedicar-li un carrer que encara que céntric, era se-

cundari. Fou Guillem Cifre de Colonya, regidor per la minoria republicana, qui reclamà pel seu antic amic el carrer principal de la vila: el Carrer Major. I és evident que aquest fet de D. Guillem, d'idees i d'obres completament diferents a les d'En Costa i Llobera, era un gest de reconeixement a l'obra d'un dels millors poetes en la nostra llengua catalana.

Però aquest respecte i aquest sentit de la convivència presideixen tota la seva vida. Republicà —fins i tot arribà a ésser batle— dins un règim monàrquic; laic i agnòstic, però amb una consideració total a les idees religioses i al paper de l'església; demòcrata progressista dins una Mallorca conservadora i caciquil, idealista, fins el punt de creure com tots els homes de l'Institució, que era possible transformar la societat mitjançant l'educació i l'escola; humanista que aspirava a l'igualtat dels homes i dels pobles, la seva figura i la seva obra s'ens presenta avui encara vàlida per tots els que volem fer i construir una nova escola i els qui malgrat tot encara creim amb el valor transformador i revolucionari de la cultura.

Pollença a 5 d'Octubre de 1979.
Martí X. March i Cerdà

Institución de Enseñanza de Pollensa

REGLAMENTO INTERIOR

Art. 1o.— La escuela será mixta y estará dividida en tres secciones, admitiéndose alumnos desde la edad de cuatro años.

Art. 2o.— Se dará la instrucción primaria procurando hacerla lo más extensiva posible y concediendo siempre capital importancia a la parte educativa.

Art. 3o.— El curso ordinario comenzará el 1o de octubre y terminará el 30 de junio, siendo las horas de clase tan solo por la mañana de 8,30 a 12.

Cada clase durará tres cuartos de hora con descanso intermedio de quince minutos.

Art. 4o.— Se darán clases nocturnas para adultos durante el curso desde 15 de octubre hasta 30 de abril.

Art. 5o.— Para ser admitido el alumno deberá ser presentado por los padres y en su defecto por los tutores o curadores.

Art. 6o.— Los profesores reunidos en Junta Semanal juzgarán de la conducta de los alumnos, cuyo juicio participarán a los padres o tutores.

Art. 7o.— Los profesores serán completamente libres en la exposición de la enseñanza, procurando seguir en todo lo posible el "método intuitivo".

Art. 8o.— Queda prohibido todo castigo corporal y se recomienda al profesor el trato más afectivo para con el alumno.

Pollensa, 14 de noviembre 1879.

Firmado por GUILLERMO CIFRE ANTES COLL.

CUADRO DE LAS ASIGNATURAS

Cuadro de las Asignaturas que se han de explicar en el próximo curso 1885-86 por los profesores que a continuación:

—D. GUILLERMO CIFRE ANTES COLL.— Licenciado en ambos Derechos
ENSEÑARA: Lectura, análisis y traducción, Elementos de Agricultura, Idem de Geografía, Nociones de Historia Natural, Idem de Derecho, Idem de Historia.
—D. NICOLAS DE CASTRO Y PORTO.— Ex-Escribiente de 2a. clase de la Armada, Ex-Mestre de Viveres de la misma, y Ex-Oficial 1o. del Ayuntamiento de esta villa.

ENSEÑARA: Escritura, Elementos de Aritmética, Idem de Geografía, Idem de Física, Idem de Mecánica, Idem de Música, Idem de Dibujo.

CLASES ESPECIALES

D. JUAN ALBIS Y BENNASAR.— Licenciado en Medicina y Cirugía.

EXPLICARA: Nociones de Sociología y de Historia de España.

NOTAS

1o. Esta Institución posee "Un Catálogo de la colección de libros número 663 remitido por el Ministerio de Fomento para esta biblioteca popular. Consta de 170 obras en 184 volúmenes y una hoja.

2o. Como material de Enseñanza, posee un mapa general de España, uno idem mundo, una esfera terrestre, varios atlas y mapas, colección de muestras de dibujo, modelos de idem relieve, un lente, varias obras de física, Química, Mecánica, Historia Natural, Geometría y un armonium para canto.

Pollensa 24 de Setiembre de 1885
P.O. El Secretario, Nicolás de Castro.

Era músic don Guillem

Les conegudes aficions i realitzacions musicals del nostre homenajat, testimonis pels seus descendents i deixebles, resten ara directa i vivament exhumes dels fulls del seu epistolari. Tres cartes de Don Guillem han estat posades en les meves mans. Tres cartes escrites des de Madrid pel jove estudiant d'advocat i adreçades a D. Francesc Asprer i Fuster (1840-1927), el senyoravi matern del fi intel·lectual pollencí i bon amic nostre D. Francesc Serra de Gayeta i Asprer. Cartes de melóman a melóman. Les seves dades són: Madrid y Agosto, 4-1872; Madrid y Enero, 4-1873; y Madrid y Junio, 21-1873. Cartes extenses i atapeïdes. En conjunt presenten dos "continguts": a) notícies sobre l'ambient musical de Madrid i la forma com hi prenía part el Cifre "antes Coll", tot compaginant aquesta "vida" amb el més escrupulós compliment dels deures escolars; i b) els records nostàlgics que des d'allà evoca sobre les vetllades musicals de Pollença, a Ca'n Asprer.

De Madrid en parla Don Guillem amb vehemència. Parla dels concerts de D. Jesús de Monasterio (1836-1903), el gran violinista y director d'orquestra, concerts que signifiquen "la música clàssica por excelència", en front del gènere "Meyerbeer", del qual parla més avall; són els 8 concerts "a los que consagraré toda mi vida un grato recuerdo" (carta 1a). Seguim copiant: "Como se ve, todo lo he empleado hablando de música, y no es de extrañar porque sabéis es mi fuerte, y volviendo a ella debo decir que ahora tengo conciertos los miércoles y sábados en los jardines del Buen Retiro. No son en su clase como los de Monasterio, pero es lo

más poético que pueda haber, y convida a asistir por ser al aire libre, debajo de aquellos frondosos árboles y en medio de la sociedad más escogida, eso sin perjuicio de tocar todos los días una banda de Ingenieros y otra de Artilleros en el paseo del Salón del Prado".

Més interessant resulta la 2a carta per les notícies que ens dóna de les temporades d'òpera al Teatre Nacional, amb la "Dinorah", "Los Hugonotes" y "La Africana", celebrades creacions del jueu berlinès Jakob Meyerbeer (1791-1864), impulsor a França de l'anomenada "gran òpera", ço és un melodrama històric de gran muntatge: es tractava, doncs, del pas per Madrid de l'europeu "cas Meyerbeer". "Els Hugonots" la coneixia bé Guillem Cifre per haver-la presenciada varies vegades. Alaba la sublim "prima donna", Srta. Sass, i el seu "partenaire", el tenor Stagno. Però és Mozart el qui l'entusiasma; Mozart (1756-1791), i el seu "Don Joan", òpera que, si el va avorir la primera nit, l'encantà la segona, transportant-lo a esferes divines.

Dins el ric i profús ambient musical de "La Villa y Corte" té també espai per a enyorar Pollença i Ca'n Asprer. Copiam de la carta 1a: "... a pesar de vivir en ese Madrid en medio de una atmósfera musical... no he podido olvidar los deliciosos ratos de piano y canto que en compañía de su amable hermana y de Vd. he pasado teniendo siempre presente que, gracias a la extremada complacencia de la primera y a la caracterizada paciencia del segundo, pude con mi afición, que raya hoy en frenesí, seguramente por desgracia, conocer entonces algo de música y empapar-

me hasta donde fue posible del buen gusto que hace envidiable a tan brillante pareja...". La germana del senyor Asprer es deia Joana, i és probable que d'aquests "moments musicals" Joana-Guillem, junts al piano, en saltàs qualque espurna de xifladura. Però, res: ni amors ni solfes eren capaços de distreure l'estudiós estudiant. "Debo participar a Vd. he sufrido los exámenes de fin de curso, y en las cuatro asignaturas que me faltaban he salido aprobado. Me queda ahora el grado, y por lo mismo he resuelto quedarme este verano, habiendo obtenido ya los correspondientes permisos, y tomarlo por Setiembre, S.D.Q. Lo único que siento... es estar ausente de mi familia y no poder tomar parte en los buenos ratos que hace algunos años nos pasábamos con el piano en Pollensa, único pasatiempo". (3a. carta). Al senyor Asprer -cacié del poble, del partit carlí, i que fins arribà a "dirigir" la Banda dels "Carlins" (altra Banda hi havia a Pollença, per falta d'una, la dels "Liberals")- al Sr. Asprer (12 anys només major que ell) li recorda Guillem Cifre l'haver concertat i dirigit, a Ca'n Asprer de Ciutat, (prop de l'església de Sant Caietano), "Las Siete Palabras" (de Crist a la Creu), de l'italià Mercadante (1795-1870), prenent-hi part també la pròpia veu del Guillem. El concert no passà d'un "assaig". "Poca afición". Però acaba el record (carta 1a) demanant-li que saludí a tots els cantants "y respetuosamente, y con la galantería que le es propia, a cada una de las ninfas en particular".

Tenim, idè, tres pollencins il·lustres, "hijos de papá", a Madrid estudiant i escoltant òperes: Guillem Cifre de Colonya, quasi tota la dècada de 1870; Costa i Llobera, el bienni 75-77, després d'haver estat a Barcelona; i Miquel Capllonch, del 78 al 84, d'on en tornà tot un "concertista" de piano. En Costa, en canvi, no en feu ni brot com a universitari; però, és clar, coincidí amb En Guillem Cifre (antes Coll) a l'òpera: "Guillermo Coll estaba "nervioso" de entusiasmo la noche de "Otelo"; está visto: los pollensines podemos carecer de muchas cosas, pero no de sentimiento" (Carta a Pere Llobera; Madrid, 31-III-1877).

Madrid, ja veis, crià el "bon gust" d'aquells dotats paisans nostros.

De tals "audicions" i, sobretot, de la "formació" musical i concretament "pianística" que pogués tenir Don Guillem, en sorgirien el dia de demà fruits pedagògics, quan aquell homo s'hagués de realitzar plenament com a pedagog. Un article de les dimensions del present, i amb caire

d'homenatge, no podrà ésser més que l'"aperitiu" de la qüestió. Temps hi haurà i lloc per a exposicions més detallades. Em plau, per exemple, repetir-vos lo que em contaren: que a Colonya, a les Cases de la Vall hi havia piano; i que arribant a aquell lloc, es sentien ja pianades, filtrades per dins l'obaga de l'alzinarret. Era música de Schumann, el gran romàntic alemany. ¿Qui tocava, Don Guillem o la seva esposa Donya Clara Hammerl? (I no es deia "Clara" també la dona de Schumann? No hi hauria a Colonya una altra "schumaniana" família musical?)

A l'Escola de Colonya es cantava. Coneixem la lletra de l'himne per a començar la jornada escolar (Oh, un col·legi que comença cantant! Quin niu!). Era de D. Mateu Obrador i Bennàsser, el poeta i lul·lista de Felanitx (1853-1909), un dels primers professors de la "Institución Libre", a Palma (fundada, com sabeu, a 1881, dos anys després de la de Pollença). L'himne escolar seria part de la "Cansó del Trebay" (sic), de 49 versos, en 7 estrofes: pels estudiants, conradors, menestrals, i tasques femenines. La música era del Mestre Torrens. Així començarien, doncs, els ben criats al·lots de D. Guillem:

Demati, dematinada
comencem a treballar,
el treball salut mos dóna,
alegría i benestar.

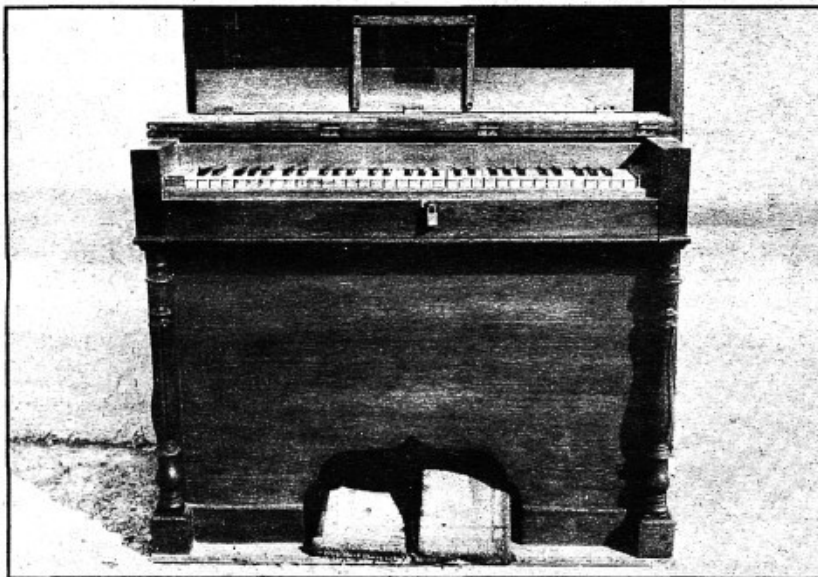
A tothom que faci feina
Déu del Cel beneirà.

La bona Sra. Magdalena Bennàsser i Coll, neboda de D. Guillem, us ne cantussejarà qualcuna encara de les cançons que ensenyava el seu oncle: "Alegre mi barquilla cruza el mar" (llavors no hi havia problema amb el castellà). També recorda la coneguda popular alemanya "Der Mai ist gekommen", que es cantava, naturalment, traduïda:

Primavera ya vienes - con flores sin fin,
y el hombre el trabajo - comienza feliz,
bendiciendo la vida - mil veces y mil...

Lletres més innocents no les trobareu, almenys aquestes! I finalment "El que quiera ser soldado", que ara els nins, valga'm Déu, del Cor "L'Estel" canten amb lletra catalana, "El minyonet", la més xalesta de les seves marxés. Mirau per on i com es repreneu les cançons de Don Guillem! És el llenguatge intemporal de la música, torxa que pot passar de generació a generació. És l'eterna pedagogia de l'art musical. Preniu llum, mestres d'avui!

Bernat Cifre

Harmòniom
que s'utilitzava
a l'Escola de
Colonya.

Es hora de tornar?

L'home qui dedicà la seva vida perquè el seu poble fos lliure, roman fora de Pollença a un cementeri de Lion

L'he contemplat moltes vegades rebent gustosament qualque pilotada o quan els al·lots es recolzen en ell per descansar a l'hora del recreo. Sembla que s'hi troba a gust, que l'hi agrada estar al pati del seu col·legi aprop de la gent que vol aprendre, aprop de la joventut, aprop de l'esperança. Tan sols el seu bust roman entre nosaltres però ell descansa a Lion, lluny de la seva terra.

L'home és lliure, en teoria. Ignorar a on és la veritat o no saber que aquesta existeix ens pot fer sentir tranquils i conformats, ignorar que som esclaus, dominats i alienats però mai que som lliures. Per ésser lliures cal tenir capacitat d'actuació, però per actuar, abans hem de saber valorar la realitat que ens envolta i escollir lliurement i en responsabilitat la nostra actuació. Però per saber hem de tenir l'oportunitat de que ens ensenyin.

En Guillem Cifre i l'Insti-

tució Lliure d'Ensenyança compregueren que aquest era el problema fonamental de la seva societat. L'home com a centre del univers, l'hi faltava la qualitat més essencial per sentir-se persona, la LLIBERTAT. I l'hi faltava llibertat perquè era ignorant. Crec fermament que aquest fou el motiu que fer retornar a D. Guillem a Pollença després de recorre universitats europees acumulant coneixements, experiències pedagògiques i paupant la realitat. Al arribar, a Pollença hi havia un 80 per cent o 90 per cent d'analfabetisme. La cultura estava monopolitzada pels mateixos que tenien la capacitat de control i de decisió sobre els altres, incults i pobres i per tant no lliures. Encara resta molta gent amb poc criteri, fàcilment vulnerables ideològicament, sense cap defensa davant una alienació com la que estam sofrint dia a dia pels mitjans de comunicació. Aquesta falta de personalitat, de raonament de saber jutjar objectivament, només es pot

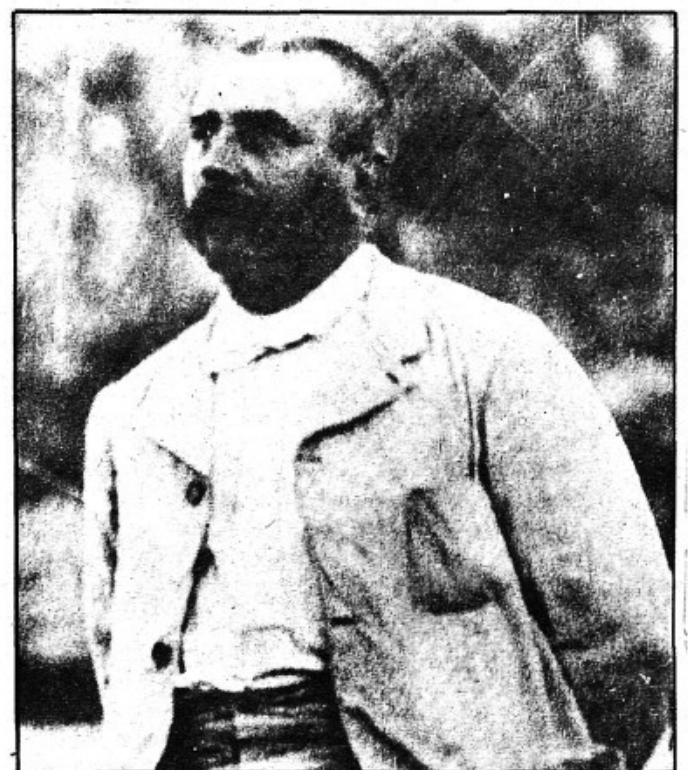
solucionar amb una formació cultural sana i eficient. Si això passa avui en dia, que passaria en aquell temps? La gent senzilla, en gran mesura agricultors eren explotats ignorant el negoci que es feia en la seva suor. No hi havia cap interès en millorar la seva cultura perquè així eren més fàcilment dominats.

Per aquests motius -en el meu parer- funda D. Guillem Cifre l'Institució Lliure d'Ensenyança a Pollença. Per intentar ajudar a aquesta gent que aprenqués a caminar sola. Però això no l'hi perdonaren mai, tot foren traves i cops baixos, era lluitar contra corrent.

Al final abatut, fugí (?) de Pollença acabant els seus dies a França. La mort fou provocada per una neurastènia, però aquesta malaltia no era natural sinó adquirida i provocada pels continus disgusts, desencants, enemistats. Qui mata a D. Guillem Cifre? Un home que no anava a missa però que dona tot el que sabia i que a més volia vendre les

seves propietats per ajudar als pobres. Aquest fou el preu de la seva tasque. No cal respondre a la pregunta anterior com resposgueren a Fuenteovejuna perquè no tothom el margina, el poble senzill i els seus deixebles l'estimaven. Gràcies a Déu que quan els grans homes s'en van deixen el seu esperit, i deu ésser així en el cas de D. Guillem perquè a Pollença després de cent anys encara es respira aquesta essència de Cultura, Llibertat i Humanisme.

Però no estaria de més reconeixere l'error dels nostres avantpassats degut segurament als seus condicionaments socials. Seria just si aquests condicionaments han canviat realment, RETORNAR LES SEVES DESPULLES MORTUORIES allà on sempre volgueren romandre. Demostraríem al manco que les idees han canviat a Pollença i minvaria l'angoixa que ens produeix el sentir-se descendent d'un poble que es denomina cult, però que fou capaç de

cometre tal equivocació.

El poble té la paraula. Sabrem fer-ho? Si no ho feim serà per ignorar qui era D. Guillem Cifre, per ignorar la seva tasque, les seves inquietuts. Serà difícil que el poble decideixi, ja que molts no saben tan sols qui era. Avui, a l'any 1979 dins

aquest mon emboirat de comunicació i informació correm el risc de comportar-nos com els pollencins de fa cent anys. Correm el perill d'una manca de llibertat degut a una manca d'informació i comunicació.

TOMEU PAYERAS

AÑO III

PROPIETARIO
MATEO ROTGER

CORRESPONDENCIA
Baleares-Pollensa

Número suelto
15 céntimos

El Pollensín

Quincenario independiente

PAGO ADELANTADO

NÚMEROS EXTRAORDINARIOS
en las circunstancias lo exigen

ESTE PERIÓDICO SE COMPRA
PERO NO SE VENDE

Núm. 70

Gerente liquidador
en Buenos Aires
Bartolomé Colom

1671, Caseros, 1671

ANUNCIOS

precios convencionales

Sábado 1.º de Noviembre de 1913

EL CLUB CICLISTA

La fiesta del 15 de Octubre

Favorecido por un hermoso día y con la asistencia de la mayoría de sus asociados, este importante centro deportivo realizó el 15 de Octubre último en el Puig de la Virgen una fiesta digna de especial recuerdo, no solo por ser la primera en su género que lleva a cabo en lugar tan irremplazable para esta clase de reuniones, sino también por la forma amable en que transcurrió el día, y por el calor espiritual que reinó entre los numerosos concurrentes.

Después de las 9 de la mañana iban llegando animadamente por grupos los asociados, aunque sin poder disimular la fatiga de la trabajosa ascensión; y formaban ruedas al rededor de algunas mesas donde se ensayaban conocimientos de curiosa prestidigitación... ó al rededor de los más espirituales conversadores de esos, á lo don Ramón Martorell, verdaderos salvadores de esas difíciles situaciones que se presentan en toda reunión en que se carece de motivos de recreo en que es preciso conservar respeto y compostura, y en que se hace sentir tiránicamente la necesidad de saludable expansión.

Donde se formaba rueda especialmente y se renovaba á menudo era en la Cocina, allí al alcance de la fraganciosa atmósfera, la gran provocadora de las glándulas salivales, y á la vista y en compañía de las simpáticas auxiliares del ya consagrado príncipe de los cocineros de estos buenos acontecimientos extraordinarios, el bueno y tranquilo Ramón, y de Pedro, el hábil profesional del arte culinario.

Allí, como donde se asaron las cuatro gordas porcellas del día, era un constante entrar y salir de improvisados ayudantes que se comediaban para poner carbón ó soplar el fuego ó para revolver el apetitoso contenido de las enormes cacerolas, mientras entre uno y otro chiste, que hacía más fácil y aliviada la tarea de las auxiliares, se las ventilaba las rosadas mejillas que luchaban con el calor de la hoanalla.—Las buenas y laboriosas hermanitas Francisca y María Marc, y la no menos simpática donada, eran naturalmente las más ayudadas.—El batallón de cocina no era menor de quince hombres y mujeres.—Y es de verlo á Ramón dirigiendo esa batuta!

Así transcurrieron parte de las horas de la mañana y el medio día; hasta que, ya presente también el grupo principal de socios que llegó acompañando á D. Pedro Llobera nuevo asociado que importó una bella conquista para el Centro por lo que honra esa institución y por lo que significa para ella una gran promesa de prosperidad; ya presente,

decía, todos los concurrentes á la fiesta, el presidente Sr. Bonnin tocó á rancho, y entonces, las dos largas mesas que habían sido tendidas muy acertadamente en el refectorio principal, tomaron un animado aspecto.

Daba gusto ver aquel conjunto de caras amigas, joviales y juveniles á pesar de las canas de algunos.

Como ocurre en todas las mesas desde que llegó el primer plato, (después del rezo colectivo) apenas se dejó sentir un apagado rumor de voces señal de buena disposición y de buen ánimo.—La paella sustanciosa —la gran paella Mallorquina—fué la primera víctima; y después de un buen plato intermedio y con ayuda de abundante ensalada y de un vino bastante regular, fué espléndidamente despatchado el cuarteto de porcellas, ricas, esocantes, fraganciosas, de un paladar, en fin capaz de satisfacer exigencias reales.

Cuando pasaron los postres, el café y el puro, el Sr. Martorell por inspiración propia y de sus vecinos de mesa se levantó y brindó felicitando á los encargados de aquel espléndido menú, y pidió para ellos un voto de confianza, que fué concedido entre aclamaciones entusiastas.

Lo agradeció en nombre de los aludidos el Presidente del Centro señor Bonnin, en términos oportunos, que hicieron evidente una vez más su cariño por la institución y su celosa consagración á las funciones directivas del Club. Manifestó á la vez que lamentaba la ausencia de los socios que no habían podido concurrir, por razones de trabajo.

Después, el que esto escribe, hizo presente la satisfacción que sentía, y lo agradeció al Presidente de participar de tan simpática y animada reunión, que envolvía un evidente espíritu de cultura en su idea social, que hacía respetable y digno al Club que lo prestigiaba.—Agregó que ese día figuraría entre los gratos recuerdos que llevará de las atenciones recibidas en Pollensa, profetizando para esta joven y ya importante sociedad un futuro próspero y grande, y deseando le toquen siempre en suerte comisiones directivas como las dos que hasta ahora ha tenido.

Excusó la inasistencia de su amigo Atilio Boveri, que por inconveniente insalvable no pudo proporcionarse el mismo contento de participar de aquella amable reunión de amigos, é hizo presente su encargo de brindar también en su nombre, y de darlo espiritualmente por presente en la fiesta.

Finalizó el suscrito haciendo una moción que mereció el honor de ser considerada con noble entusiasmo, aunque fué distintamente interpretada en su forma realizable. Consistió esa moción en que las fiestas que celebra el Club en lo sucesivo, sean participadas por las familias de los asociados, porque entonces cobrarán un atractivo indiscutiblemente mayor, será fomentar á la vez

(Fot. Bestard)

Grupo de socios del "Club Ciclista," que tomaron parte en la excursión del día 15 de Octubre

la cultura social y se habrá dado á los jóvenes de ambos sexos un nuevo pretexto para acercarse y cultivarse en sus reciprocas simpatías; sin que esto signifique, ni mucho menos, la idea de modificar la actual y eterna tendencia social de la división de clases, tan necesaria é indispensable para unas como para otras.

Por pedido-insistente de los presentes, el diputado D. Pedro Llobera se puso de pie entre los aplausos incesantes, y dijo, en síntesis—con palabras muy elocuentes, hasta revelarse de nuevo con rasgos pletóricos de vida intelectual un galano orador—que se sentía muy satisfecho al verse participando de una fiesta tan hermosa, tan significativa y tan pollensina.

Hizo un sentido elogio de la bicicleta, esa modesta máquina dijo, que si nada dice en apariencia á la imaginación, ha sido sin embargo la precursora de grandes progresos de la maquinaria, como el automóvil y el aeroplano, esos dos elementos de la civilización, orgullo de la humanidad, y cuyos beneficios presentes y futuros detalló en síntesis admirable; esa modesta máquina, repitió, que como en todas partes del mundo, ha tenido en Pollensa la virtud de crear al conjuro dé sus beneficios una institución social como esta, tan considerable y tan noble en los fines que persigue.

Predijo luego para el simpático Centro crecientes conquistas de prosperidad; tuvo frases justicieras para su actual comisión directiva y especiales para su activo Presidente; hizo presente su sincero deseo de ser utilizado en sus servicios en favor de la institución, y después de entonar un canto á las bellezas naturales de

esta parte de la isla, brindó por el numeroso concurso y por la felicidad de Pollensa.

Una nueva y calurosa ovación premió dignamente las hermosas palabras del Sr. Llobera.

Tocó luego el turno á D. Ramón Martorell, el impecable orador que, siempre abundante de espíritu y de ideal pronunció un corto pero expresivo discurso para hacer justicia á la obra de bien social y de progreso en que está empeñado el Club Ciclista, que importa en sí mismo un orgullo para este pueblo.

Puso también de relieve la acción acertada de la actual comisión directiva, y tuvo un recuerdo feliz para el fundador y primer presidente del Club.

Apoyando la idea de que estas fiestas se realicen en lo sucesivo con la presencia de las familias de los asociados que participen del mismo parecer, dijo bellamente «que no se explicaba una mesa sin señoras y niños, como no se concibe un jardín sin flores».

Como siempre el Sr. Martorell arrancó aplausos entusiastas.

Antes de levantarse los comensales el fotógrafo Sr. Bestard tomó una artística placa del gran comedor, y momentos después repitió tres veces la operación sobre los grupos situados en la terraza, todas las cuales han resultado está, demás decirlo, de mucha nitidez de detalles y de conjunto interesante, como la que se publica con estas líneas.

Constituyen esas vistas un precioso recuerdo de la fiesta para cuantos tuvieron ocasión de estar presentes; y es en tal concepto de buen gusto conservar los originales entre los gratos recuerdos de cada cual; como es también de cierto tacto

social y artístico, ó de cierto espíritu de reciprocidad, tener por lo menos una de esas fotografías en su poder.

Luego cumpliéndose una acertada proposición que había hecho el Sr. Martorell en su discurso se pasó á la capilla á rezar una oración por el alma del fundador del Centro, el malogrado Antonio Cabanelas. Este acto, que fué ejecutado con todo el sentimiento de la totalidad de los presentes, fué la más delicada nota del día. Y á fé que la solemnidad de aquel sagrado recinto, en cuyo ambiente flotaba aún el eco de las plegarias de las Hijas de María que horas antes habían estado allí en corporación, oír misa y comulgar pareció cobrar relieve en aquellos breves momentos en que la ausencia de familias y de todo director espiritual dió á ese grupo compacto y respetuoso de varones creyentes un raro tinte de sinceridad religiosa.

Entraba el sol cuando se inició el discurso. El hermoso panorama entristecía. Las montañas cobraban ya su marcado color violáceo del crepúsculo.—En el horizonte apuntaba el misterio de las sombras.—Las nubes aumentaban la ilusión de su cercanía.—La forma de dragón que tiene desde allá arriba, la caprichosa distribución de las casas del pueblo, se hacía ya más patente.—El eco de las voces que desde aquella altura se percibe empezaba á subir apagado.

La caravana seguía descendiendo con humor desigual, parlotando los unos y discurriendo juiciosamente los otros terminando las tranquilas y animadas controversias que suscitó la idea de hacer participar á las familias de esas fiestas; comentando de nuevo el hermoso discurso de D.

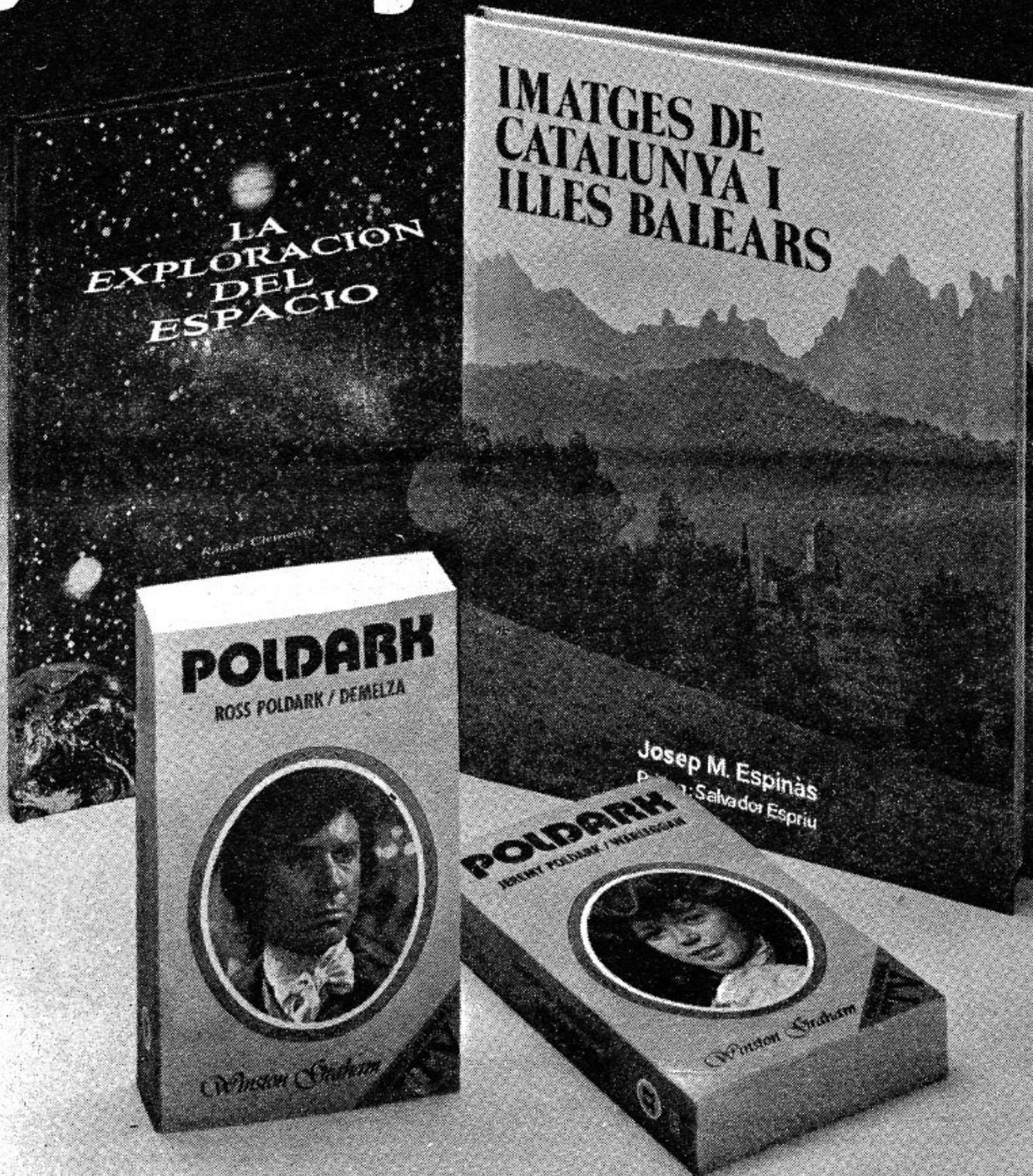
Pedro Llobera y el también oportuno del Sr. Martorell; repitiendo palabras de justicia para la Comisión directiva del Club Ciclista é imaginando sus futuros progresos y festivales, pensando en fin, unos en sus novias, otros en sus quimeras, todos en sus ilusiones y entusiasmos; hasta que, ya llegada y ya de noche, la animada Comitiva se desgranó por el pueblo.

Estuvieron presentes, en la fiesta, representados unos pocos de ellos, los Señores Pedro Llobera, Juan y Bartolomé Cerdá, Ramón Martorell, Pedro Bonnin Fuster, Manuel Feito, Sres. Alejandro y Felipe Giraud, Miguel y Jorge Albis; Mateo, Felipe Miguel y Antonio Llorera Clavera; Guillermo Bestard, Juan Orrell Vicens, Matias y Mateo Baurrell y Suau, Antonio Llodrá, Ramón Albertí, Lorenzo Baurrell Bover, José Cortés, Atilio Boveri, Juan Martín y José Orells Cifres; Martín Cánaves, Miguel y José Fortésa, Manuel Rodríguez, Guillermo Coll, Bernardo Cifre, Jofre Juan Vives, Bernardo Ribot, Pedro Salas, Martín Seguí, Miguel Fuster, Juan Campomar Escalas, Casimiro García, Andrés Compañy, Antonio Borrás Vila, Antonio Serra, Ramón Riera, Martín Colóm, Gabriel Femenia Ferragut, Andrés Oliver, Antonio Vilanova, Francisco Cortés; Antonio Llompard, Mateo Forteza Cerdá, Bartolomé Martínez, Antonio Borrás Cerdá, Juan Payeras, Pedro Coll, Bernardo José Vilanova, Gabriel Femenia Cuart, Guillermo Cifre Salva, Martín Bauzá Grua, Bartolomé March Vilá, Juan Vila, Jaime Julio, Miguel Femenia, Rafael Cortés, Jaime Bonnin, José Aguiló, Martín Cánaves Cánaves, Juan Vilanova, Gabriel Cánaves Cánaves, Antonio Campins, Antonio Salas, Juan Amengual, Cristóbal Ferragut, Juan Llompard, Martín Cifre.

Antonio Cifre, Mateo Forteza Segura, Jaime Seguí, Juan Seguí, Jaime Ferrer, Juan Cerdá Cerdá, Bartolomé March, Gaspar Fuster, Antonio Ochogavía, Bartolomé Cifre Gelabert, Juan Cortés, Benito Barceló, Bartolomé Vives Salas, Gabriel Bauzá Grua, Martín Tocho Cánaves, Juan Suau Beltrán, Guillermo Gelabert, Bartolomé Cánaves Cabanelas, Felipe Bannasar, Bartolomé Mateu, Gabriel Vensala, Juan B. Cortés, Miguel Font Ferrá, Jaime Cerdá Ferragut, Juan Bauzá Cladera, Pedro Miralles, Bartolomé Buadas, Bartolomé Solivellas, Andrés Campomar, Francisco Aguiló, Francisco Cabrer, Martín Cánaves March, Miguel Seguí, Antonio Campomar, Juan Campomar Cifre, Pedro José Cánaves, Martín Salas, Miguel Alzamora, Mateo Vallori, Antonio Cánaves, Guillermo Serra, Jorge Reines, José Vilanova, Bernardino Campins.

Antonio Bonnin Cortes, Guillermo Ochogavía, Gerónimo Llobera, Francisco Bibiloni, Andrés Ferrer Torrandell, Martín Martínez, Martín Cánaves Vila, Juan Bisbal, Pedro Vila Achartell, Jaime Coll I ltr

Venga a "la Caixa" y recoja su libro.

55 Día Universal del Ahorro.
Del 22 de Octubre al 3 de Noviembre

CAJA DE PENSIONES
"la Caixa"

RECÓ DE SALUT

ALERTA
A LA SAL

La sal és un condiment i un complement molt emprat a la nostra cuina, però "alerta a la sal!". L'abús de la sal és causa de molts de trastorns del nostre organisme: irrita i perjudica els òrgans digestius i després els ronyons, on actua quasi com un vertader verí. Per tant, direm que l'abús de la sal és molt dolent per a tots, però molt més pels qui pateixen de tensió alta, per als malalts de ronyons, éssent també dolenta per les neuralgies, epilèpsia i malalties cròniques del cor, per a l'úlcera d'estomac, malalties de la pell, eczemes i moltes altres més.

Com podem veure, l'abús de la sal no solament provoca un augment de la tensió de la sang, sinó que també perjudica moltes altres parts del nostre organisme. Passant a la quantitat del consum de sal, direm que més d'un gram diari, molts de metges ja ho consideren massa. Tenint en compte que molts dels aliments que consumim ja en porten, sense que nosaltres li haguem posada, una més grossa o petita quantitat de sal, per tant, consumint més d'aquests aliments podem suprimir quasi totalment l'ús de la sal pel nostre compte. Així, per a suplir la sal a molts dels nostres aliments

podem emprar un picat d'all i julivert o alls i àpit i posar-ho a l'arròs, a les sopes, als trempats, a les ensalades, al trampó, etc. ja que els esmentats "picadillos" són saborosos i més sans que la sal (quasi medicinals).

Ara classificarem per ordre més o manco aproximats els aliments que ens solen arribar en més quantitat de sal per a vigilar el seu consum i abús:

ANXOES
CARN EN CONSERVA
CAMAIOT
ARENGADES
OLIVES
SARDINES EN CONSERVA
BACALLA
EMBUTITS
PASTILLES CONCENTRATES PER A FER BROU
FORMATGES

I per acabar aquest consell d'avui direm que l'abús de la sal no és que un mal vicí que arriba a alterar el paladar de moltes de persones que ja no poden passar sense el consum abusiu d'aquest condiment. Però tampoc no és tan difícil d'abandonar: després d'uns vuit o deu mesos sense emprar la sal, a més a més de sentir-se millor, l'oblidareu totalment.

UN AMIC DE LA NATURA

ANUNCIS MICROSCÒPICS

Compres, vendes, lloguers, intercanvis... (A duro la paraula)

-Venc MOTO Bultaco Tralla 200 PM 62566 en bones condicions. Informació: C/. Barques, 38.

-Es ven BULTACO Lobito 74/100 en bon estat. Per a informar-se, en el mateix lloc d'abans.

-Compraria GELERA usada en bon estat per a corrent de 220 V. Avisar en c/. Jonquet, 4.

-M'interessa comprar aparell de RADIO per enxufe elèctric, usada, però en bon estat i funcionament. Avisar a la mateixa adreça d'abans.

-Vendria FINCA RUSTICA mitja quarterada, arbres fruitals, pou, safareig i caseta. A 800 mts. de Pollença. Informació: C3. Ermità Torrandell 18 2on.

-Se cerca LOCAL PETIT o piset per a llogar a Pollença. Informació: Phillip Newman 5. Tel. 530768.

-Compraria GORNIMENT de somereta. Tel. 530768.

-Vendria MONTESA Cota 74/123 matrícula PM-D en molt bon estat i bon preu. Informació: C/. Barques 38.

-Es necessita ORGANISTA per a grup musical. Informació: Paraíso Pub.

-Vendria RODA DE SINIA de ferro molt interessant per a decorar. Informació: Paraíso Pub.

-Compraria GELERA USADA en bon estat i que no fos molt cara. Informació: C/. Martell, 6.

-Necessito CASA planta baixa o pis per arrendar. Informes a Ermità Torrandell 18 2on.

-Venc TOCADISC esteri usat en bon funcionament i compr estufes antigues de serradís o clovelles. Contactar amb Tomeu Payeras.

-Venc FINCA RUSTICA 3 kms. de Pollença; mitja quarterada d'arbres fruitals i un quartó d'alzinar, amb caseta nova i electricitat. Informació: E. Torrandell, 18 2on.

-Cerc TERRENY RUSTIC de mil a dos mil m2. amb casa vella, millor si es grossa. Informació: Galeries Norai.

-Compr BILLETS DE BANC antics. Informació: Tomeu Payeras, C/. Lleó, 46.

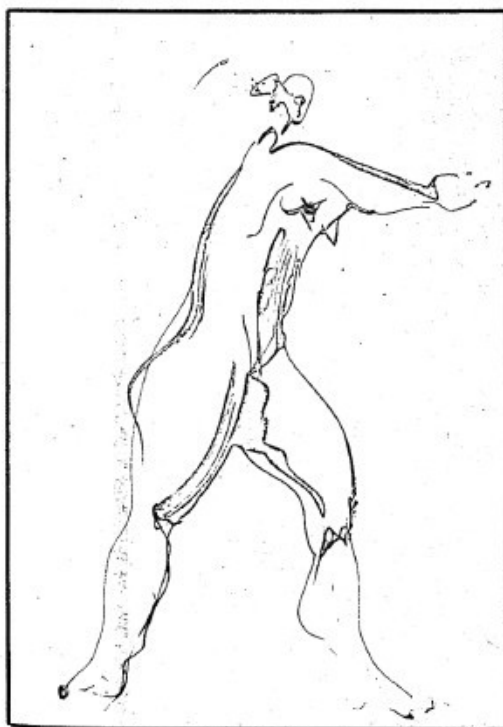
-Buscamos CHICAS para fines de semana. Tenemos transistor. Absténganse profesionales. Enviar propuestas y condiciones al Apdo 80 de Pollensa.

-Es ven BICICLETA de corredor en molt bon estat. Informes Juan XXIII 106. Port.

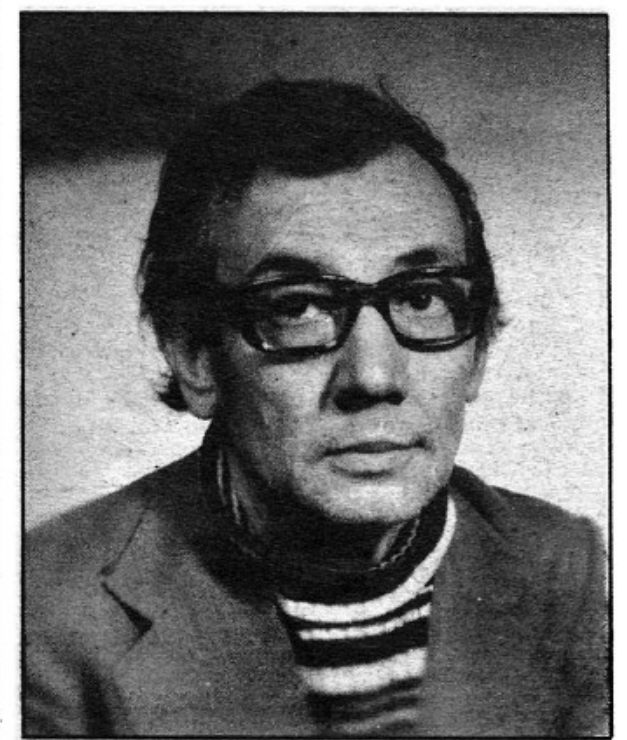
-Es ven BICICLETA de dona, quasi nova, 2 mesos de rodatge. Inf. Juan XXIII 106. Port.

El foner

per Miquel Bota Toxo

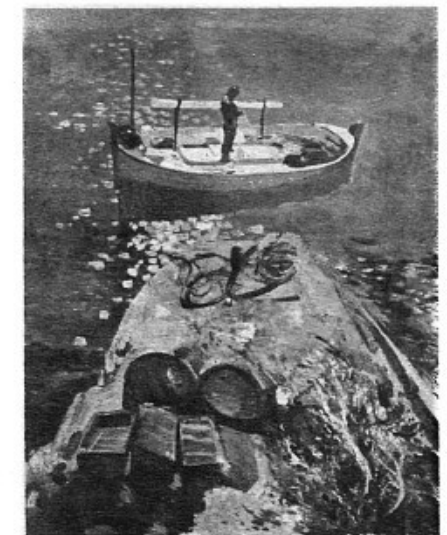
El foner,
dibuix
de Miquel
Cerdà
Sales

HOMENATGE
AL PINTOR
CARLES GOT

Tots recordam el pintor Carles Got, un home que no fa massa estona vivia entre nosaltres, i que morí a Ciutat, degut a la seva malaltia.

L'O.C.B. Pollença prepara una exposició homenatge de la seva obra, que tindrà lloc a la sala d'exposicions Guillem Cifre de Colonya, del dia 24 de novembre al sis de desembre, i dedicant-li un espai dins aquest quinzinari, a la seva recordança, patrocinat per la Caixa d'Estalvis de Pollença-Colonya.

Exposició d'olis a partir
del dia 27 d'octubre
Sala d'exposicions
de la CAIXA DE COLONYA

DANIEL CODORNIU

Jerónimo Riusech Bisañez & Hijos S.A.
CONSTRUCCION Y OBRAS PUBLICAS

ROSERVELL, 9 - POLLENSA (MALLORCA)

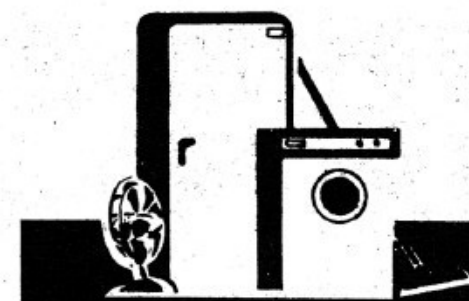

IMAGEN Y SONIDO

Telf: 530619

Pollença

INACHITTI

Amb la dretura d'una raça forta el coratge ancestral surarà sempre i les arrels potencials i vives de les illes, fecundes dins la terra, el brancatge estendran cap a la història per a madurar el fruit, la idea sana, la plenitud dels pobles que mantenen el seny, l'entiment i l'existència de la germanor encesa amb la llum pura que clarifica les grisors de l'ànima. Foners de sem-

pre d'una pau sencera. Foners del món universal i lliure. Foners de l'art i del progrés que tracen camins novells damunt l'antiga i dura esquena de la terra, clivellada i ferida en les lluites fratricides. Foners de l'esperança que estén ales arreu de la total geografia de l'home, sang i terra de les races. Foner de tot l'amor i tota l'ànsia.

Miquel BOTA TOTXO
Pollença, 1979.- PÀU

L'ESPERÓ

*Suggerència: El "Ple-no" es diu Plè i "Atasco" embós. A més a més li recordam al senyor batle que la llengua catalana no té cap "cuyo", ni cap "entonses"...

*Anau alerta amb les galletes d'Inca. L'altre dia un pollencí en va trobar una plena de fil de pescar. Com anyoren la mar aquets "inqueros".

*Paraules del senyor Rotger en el darrer plè municipal: "Demana que els textos en castellà es llegixin en castellà i així s'evitaria el perill de "Dixlessia". Recomanam una racció de diccionari a tots els regidors.

*El nom del Col·legi de Ca'ls Mestres serà el de "Costa i Llobera". Es aquest un poeta extraordinari, però hi ha gent que pensa que és un personatge poc vinculat a l'ensenyament.

*Estam disposats a publicar qualsevol carta amb qualsevol tema d'aquestes que surten sobre Pollença en els diaris de Ciutat.

*El senyor Batle és un "lince" en qüestions de decrets, decrets lleis, disposicions addicionals, normes, règims locals, ordenances, etc. Al final del plè semblava que tenia ganes de contestar a una carta publicada en "Balears" i es va recolzar amb una de les herbes

abans esmentades.

*El Batle digué ben clar als regidors del PCIB, que l'oposició només es presentava en els plens i no a les Comissions de treball. Per què aquesta tàctica?

*A Pollença no s'anallitza correctament l'aigua de beure, ni hi ha material necessari per fer-ho.

*Alguns veinats se queixen del lladrar continuat d'alguns cans, i acabada la son la fan acabar als altres, llevat de l'ajuntament que no la perd per anar-los a encalçar.

*Està molt malament el servici de les ambulàncies. No es troben xofers en els moments d'urgència i hem d'anar a Alcúdia o Sa Pobla, que són molt més falaguers. I si es fes un conveni amb els taxistes?

*Què diven els pagedos del mercat? Encara no hem sentit cap comentari.

*Resulta que el grup de veinats que es varen interessar per el funcionament de la depuradora estava format per la Comissió de Sanetjament de l'Ajuntament. Perque amagan les seves gestions al enginyer i es diven "un grup de veinats"? També es digué que el Sr. Degremont havia visitat l'instal·lació. El Sr. Degremont fa quatre anys que es mort.

POLLENÇA SENSE VORERES

ARTICLE PUBLICAT EN L'ABC

Ja és tard per a desfer la malifeta, que és un alivi.

"POLLENÇA SENSE VORERES". PLANA NUM. 2

Ni els cotxes poden correr com ho desitjarien, ni els viants caminen amb la calma necessària. Mai saps si et van a envestir-te al girar un cantó. I si t'envesteixen, qui seria el responsable?

El senyor batle de Pollença, autor de la desmesura, ha passat a la reserva, encara que sigui per rendir-li un agraïment, degut a que el seu nom hauria de figurar en les guies turístiques, però ni tan sols les guies mencionen el fet, amb el que resten visitants a aquesta simpàtica població.

Ara l'Ajuntament està en mans de l'UCD amb participació de socialistes i comunistes, segons m'informen des de la vorera del Club de Pollença. I afegeixen: "Tots estan d'acord en plantar arbres on hi hagi un forat, però amb l'asfalt (que tot hi ha que dir-ho) que ho feren a consciència, els jardins s'abraçen com en un desert".

I què hi farem? Serà qüestió d'aigua, paciència i anys. Remeis, tots ells, molt més lents que la decisió municipal que deixà al poble sense voreres, com qui deixa a un caminant sense sabates.

IGNACIO CARRION

FUTBOL NO FEDERAT

A Pollença, com a tots els pobles hi ha afició al futbol i a altres esports, però per practicar segons quins d'ells es necessiten instal·lacions esportives que aquí no tenim. Ens hem de conformar en jugar a futbol o corre per les carreteres i camins.

Des de fa molts anys hi ha equips d'aficionados no federats que practiquen el futbol com un esport pel plaer de jugar, encara que a vegades hi hagi una mica de sàrrau, però al final tots son amics. De tan en quan ens jugam algun sopar. Alguns d'aquests equips ja han desaparegut, recordam algun d'ells que feren època com el ROMA, EL BAR ESPAÑOL, el FORMENTOR, el BAR CLADERA, el BRENDOLO, i un que no es resigna a desaparèixer i que dona guerra de tan en quan el ASKAR, farsit de bons jugadors.

Entre els que encara covetgen estan: La BOLERA, EL ILLA D'OR, EL MOLINS, Bar JAUME, PARAISO, El JAM BAR. Tots ells, contenen amb gent que més o manco jugan al futbol, però amb una gran il·lusió. No

tan sols no cobren res, sinó que han de pagar per jugar. Entre els dos equips, el paga 1000 pts. per partit. Això els hi dona dret a utilitzar el camp, però sense senyalar les àrees i en duchas d'aigua freda.

Creim que aquesta afició es mereix qualque cosa mi-

llor, si hi hagués un poliesportiu pot esser tot estaria resolt, però només hi ha els terrenys. De totes maneres en l'actual situació creim que es podria fer qualque cosa. Seria un bon fet que per part de l'Ajuntament es preocupassin una mica de trobar una solució, junta-

ment amb el C.F. Pollença i el Club Pollença que te els terrenys allotjats. No tan sols és convenient promocionar el futbol i l'esport pels joves, també és necessari fer-ho pels no tant joves.

P.C.

FUTBOL INFANTIL

Sineu-Constancia Consell-POLLENÇA 24 novbre.-16 febrer	Xilvar-Búger Constancia-At. Alaró POLLENÇA-Campanet Sineu-D'es Pla 15 desembre-8 març	Xilvar-Constancia Bto. Ramon Llull - POLLENÇA. Búger-Sineu At. Alaró-D'es Pla Consell-Campanet 19 gener-29 març
Búger-Consell Bto. Ramon Llull-At. Alaró. Xilvar-Campanet Constancia-D'es Pla POLLENÇA-Sineu 1 desembre-23 febrer	Bto. Ramon Llull-Xilvar Búger-Constancia At. Alaró-POLLENÇA Campanet-Sineu Consell-D'es Pla 22 desembre-15 març	Consell-Constancia POLLENÇA-Silvar Sineu-Bto. Ramon Llull D'es Pla-Búger Campanet-At. Alaró 26 gener-12 abril
Búger - Bto. Ramon Llull At. Alaró-Xilvar Campanet-Constancia D'es Pla-POLLENÇA Consell-Sineu 8 desembre-1 març	Xilvar-Consell Constancia-Bto. Ramon Llull POLLENÇA-Búger Sineu-At. Alaró D'es Pla-Campanet 12 gener-22 març	Constancia-POLLENÇA Xilvar-Sineu Bto. Ramon Llull - D'es Pla. Búger-Campanet At. Alaró-Consell

AGENDA

TELEFONS D'INTERES	quía.
AJUNTAMENT:	AUTOCARES VILLALONGA
GUARDIA CIVIL:	POLLENÇA
POLICIA MUNICIPAL:	SORTIDA
AMBULATORI CREU ROJA:	Port Pollença - Palma - 8 - 15,30 h.
JUTJAT:	Palma - Pto. Pollença 10 - 13,30 - 18 h.
HORARI DE MISSES	FESTIUS
DISSABTES:	Pto. Pollença - Palma: 8 - 14,45 - 18,45.
A les 19 h. (c) Cala Sant Vicenç.	Palma - Pto. Pollença: 10 - 16,30 - 20,30.
A les 20,30 (m) Parròquia.	SERVICIOS COMBINADOS CON TREN
A les 20 Port de Pollença.	Transbordo en Inca
DIUMENGES:	Pto. Pollença - Inca
A les 8 (m) Parròquia.	7 horas
A les 8 Port de Pollença.	12,45 horas
A les 9 (c) Sant Jordi.	17,45 horas
A les 10,30 Port de Pollença.	Palma-Inca-Pto. Pollença
A les 12 (c) Parròquia.	8 horas - 8,45 horas
A les 13 (c) Montision	15 horas - 15,45 horas
A les 20 Port de Pollença.	19 horas - 19,30 horas
A les 20,30 (m) Parrò-	

NOCES

El jugador del C.F. Pollença, Rafel Alemany Sastre "Tiraneta" es casà el dia 27 d'octubre amb la Sta. Maria Campins Campins, natural de Consell. La cerimònia va tenir lloc a l'església parroquial Na. Sra. de la Visitació. Els desitjam que s'avenguin amb salut.